

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เอกสารโสตทัศนศึกษา 91419 (เล่มที่ 2 หน่วยที่ 9-15)

การบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
Capital Administration for Agricultural Extension and Development

คณะกรรมการกลุ่มผลิตและบริหารชุดวิชา 91419
การบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

รายละเอียดชุดวิชา

1. คำอธิบายชุดวิชา

แนวคิดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทุน และการจัดการทางการเงิน รูปแบบ วิธีการ การวิเคราะห์ และส่งเสริมการลงทุน รวมถึงการวางแผนการใช้ทุน การบริหารทุนของกลุ่ม องค์กร และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับทุน การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของสถาบันการเงินระดับชุมชน ระดับประเทศ ต่างประเทศ ข้อปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวกับการเงินและสินเชื่อทางการเกษตร การบริหารหนี้สิน การทำบัญชีและงบดุลในครัวเรือน ตลอดจนการวิเคราะห์ และส่งเสริมการลงทุนในระดับครัวเรือน และชุมชน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทุน ปัจจัยในการจัดการทุน และการบริหารจัดการทุน
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มและสถาบัน การดำเนินการของกลุ่มและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับทุนในระดับต่างๆ
3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อปฏิบัติเกี่ยวกับทุน และแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาทุนเพื่อความยั่งยืน

3. รายชื่อหน่วยการสอน

- หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 2 รูปแบบ วิธีการ การวิเคราะห์ การบริหารจัดการทุน เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 3 การบัญชีและรายงานทางการเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 4 การบริหารเงินทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 5 การวางแผนการใช้ทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 6 การบริหารหนี้สินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 7 การทำแผนธุรกิจเพื่อการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 8 การจัดทำโครงการเพื่อการจัดการทุน
- หน่วยที่ 9 การบริหารทุนเพื่อสวัสดิการในชุมชน
- หน่วยที่ 10 กฎหมายเกี่ยวกับทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 11 การวิเคราะห์การส่งเสริมการลงทุนในระดับครัวเรือน
- หน่วยที่ 12 การวิเคราะห์และการส่งเสริมการลงทุนในระดับชุมชน
- หน่วยที่ 13 การส่งเสริมและการจัดการการลงทุนขององค์กรการเงิน
- หน่วยที่ 14 การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- หน่วยที่ 15 การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจเกษตรและธุรกิจชุมชนเกษตร

หน่วยที่ 9

การบริหารทุนเพื่อสวัสดิการในชุมชน

โสตทัศนที่ # 9.1 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน

1. ความเป็นมา ความหมาย และความสำคัญของสวัสดิการในชุมชน

ความเป็นมาของสวัสดิการชุมชน

แนวคิดระบบสวัสดิการชุมชน (Community Welfare) เป็นแนวคิดที่พัฒนามาจาก Social Safety Net ที่ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมและการจัดสวัสดิการโดยเอกชนและชุมชน ซึ่งผู้ที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดนี้ คือ Giddens ที่เป็นเจ้าของความคิด Autotelic-self โดยได้เสนอแนวคิดการจัดสวัสดิการทางบวกที่ไม่กระทบต่อผู้เสียภาษี กล่าวคือ การทำให้ทุกคนที่เสี่ยงต่อความทุกข์ยากได้ตระหนักและเคารพในศักดิ์ศรีของตน ในการที่จะเรียนรู้และทำตนให้พ้นจากภาวะยากลำบาก ซึ่งคือการเน้นการพึ่งตนเองนั่นเอง

ความหมายของสวัสดิการชุมชน

สวัสดิการชุมชนคือการสร้างความมั่นคงพื้นฐานให้กับคนในชุมชน เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตั้งแต่เกิดจนตาย โดยคนในชุมชนก่อตั้งขึ้นมาจากพื้นฐานทรัพยากรที่มีอยู่ สอดคล้องกับวิถีชีวิตและปัญหาความต้องการของคนในชุมชน

ความสำคัญของสวัสดิการในชุมชน

กองทุนสวัสดิการในชุมชน เป็นเครื่องมือสำคัญที่นำมาใช้ เพื่อพัฒนาคนและชุมชนจากฐานราก ให้เติบโตเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่งผลต่อความมั่นคง ความแข็งแรงทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อประเทศชาติ เนื่องจากอุดมการณ์และหลักการของการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการในชุมชน มีลักษณะการดำเนินกิจกรรมที่สำคัญ คือ การช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้สถานะความอ่อนแอในทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนลดน้อยลง และค่อย ๆ หายไปในที่สุด

2. ประเภทสวัสดิการในชุมชน

การศึกษาสวัสดิการชุมชนจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงรูปแบบของสวัสดิการชุมชน โดยสวัสดิการชุมชนนั้นก็มีรูปแบบที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้

1. การบริการสังคม (Social services)
2. การช่วยเหลือทางสังคม (Social assistance)

3. การประกันสังคม (Social insurance)
4. การช่วยเหลือเกื้อกูลและบริการสังคมทางเลือก (Alternative social welfare)

ประเภทของสวัสดิการชุมชนโดยใช้ฐานทุนของชุมชนเป็นเกณฑ์

1. สวัสดิการฐานกลุ่มอาชีพ
2. สวัสดิการฐานวิสาหกิจชุมชน
3. สวัสดิการฐานทรัพยากรธรรมชาติ
4. สวัสดิการฐานศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี
5. สวัสดิการฐานชุมชนเมือง
6. สวัสดิการฐานผู้สูงอายุ
7. สวัสดิการฐานผู้ยากลำบาก

โมเดลที่ # 9.2 การบริหารทุนสวัสดิการในชุมชน

1. การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการในชุมชน

กองทุนสวัสดิการชุมชนเกิดจากการการรวมตัวกันของคนในชุมชนในพื้นที่ด้วยความสมัครใจ เพื่อปรึกษากัน จัดตั้งกฎกติการ่วมกันบริหารจัดการ ร่วมกันรับผลประโยชน์ และประสงค์จะดูแลซึ่งกันและกันบนพื้นฐานของความเอื้ออาทรต่อกัน

ขั้นตอนการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน

1. จุดประกายความคิด ทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมาย
2. ค้นหาศักยภาพและทุนในท้องถิ่น
3. ขยายแกนนำให้ครอบคลุมชุมชน
4. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่น
5. การตั้งกองทุนสวัสดิการชาวบ้าน
 - 5.1 การจัดทำระเบียบกองทุน
 - 5.2 การเปิดรับสมาชิก
 - 5.3 การระดมเงินทุนจากแหล่งอื่น ๆ
6. การจัดระบบข้อมูลสนับสนุนกองทุน
7. การติดตามประเมินผล
8. การขยายผล

- 8.1 ขยายแกนนำ
 - 8.2 ขยายสมาชิก
 - 8.3 ขยายแหล่งทุน
 - 8.4 ขยายประเภทและผลประโยชน์ของสมาชิก
 - 8.5 ขยายการให้สวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส
 - 8.6 การพัฒนาสู่สวัสดิการที่ยั่งยืน
9. รายงานผลการดำเนินงาน

ประโยชน์จากการจัดตั้งกองทุน

1. ทุกคนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบสมบัติของชุมชน
2. เป็นการพัฒนาพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
3. ชุมชนสามารถจัดการด้านสวัสดิการพื้นฐานได้เอง
4. เกิดการขยายการเรียนรู้การจัดการสวัสดิการจากพื้นที่ต้นแบบสู่พื้นที่อื่น ๆ
5. เมื่อชุมชนเข้มแข็งทุกครัวเรือนในชุมชนก็จะเข้มแข็ง
6. เมื่อชุมชนเข้มแข็งประชาชนเข้มแข็งปัญหาการว่างงานหรือการผลัดถิ่นฐานมาประกอบอาชีพในเมืองใหญ่จะลดลง
7. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหันมาสนใจในการจัดสวัสดิการโดยชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงาน

1. องค์ประกอบของผู้นำและคณะกรรมการเครือข่ายกองทุน
2. กระบวนการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. ความเป็นธรรมในการบริหารงาน
4. การสนับสนุนด้านการวางแผนและการบริหารจัดการ
5. ความสามารถในการเข้าถึงความต้องการของชาวบ้านในชุมชน
6. การประชาสัมพันธ์สวัสดิการกองทุนฯ
7. การให้ความร่วมมือจากสมาชิก และคณะกรรมการกองทุนในทุก ๆ ด้าน
8. การนำบุคคลสำคัญมาเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการ
9. การใช้กองทุนสวัสดิการในการเชื่อมโยงไปสู่การสร้างอาชีพ
10. การนำกุศโลบายมาใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองให้คนในชุมชนเกิดการประพฤติปฏิบัติตัวที่ดี

ปัญหาและอุปสรรค

1. การจัดสวัสดิการชุมชนเป็นการจัดสวัสดิการกระแสทางเลือก
2. ความหลากหลายของรูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชน
3. องค์กรที่จัดสวัสดิการชุมชนส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้ลอกเลียนแบบกัน
4. กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมซึ่งเป็นกองทุนที่ให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรสวัสดิการชุมชนในภาพรวมโดยตรงแต่ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอในการทำหน้าที่ดังกล่าว
5. การดำเนินงานยังอยู่เฉพาะกลุ่มผู้นำและเครือข่ายของสถาบันพัฒนาองค์กร
6. การดำเนินงานยังขาดการเชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน
7. ขาดการพัฒนาและการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง
8. ขาดการบริหารจัดการด้านการเงินที่เข้มแข็งไม่สามารถพึ่งตนเองได้
9. กองทุนฯ ยังขาดการวางแผน และการวางระบบที่ดี
10. ชุมชนแต่ละแห่งมีแนวความคิดในการจัดประเภทของสวัสดิการที่แตกต่างกัน
11. ขาดสถานที่เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรมร่วมกัน

2. หลักการบริหารทุนสวัสดิการชุมชน

1. การบริหารจัดการกองทุนเน้นการบริหารจัดการที่ดีของคณะกรรมการ
 - 1.1 คณะที่ปรึกษา
 - 1.2 ประธานกองทุน
 - 1.3 คณะกรรมการฝ่ายสนับสนุนการบริหาร
2. การบริหารสวัสดิการชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชน
 - 2.1 การมีส่วนร่วมตัดสินใจ (Decision Making)
 - 2.2 การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ (Implementation)
 - 2.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)
 - 2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

3. การประเมินการบริหารทุนเพื่อสวัสดิการในชุมชน

1. การให้ความร่วมมือของคนในชุมชน
2. สวัสดิการที่คนในชุมชนได้รับ
3. การจัดทำระบบการกำกับดูแลและตรวจสอบได้ด้วยตนเอง
4. จำนวนโครงการความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย
5. องค์ความรู้ที่บุคลากรได้รับและสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลต่อกองทุนสวัสดิการชุมชน

6. ผลสัมฤทธิ์ขององค์ความรู้ทั้งในระดับชุมชนและระดับความร่วมมือ
7. สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชนมากยิ่งขึ้น
8. ความสำเร็จในการจัดตั้งสวัสดิการชุมชน
9. สวัสดิการครบวงจรไม่มีเพียงแต่ตัวเงินเท่านั้น

โสตทัศนที่ # 9.3 การพัฒนาและแนวทางส่งเสริมการจัดการสวัสดิการในชุมชนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

1. การพัฒนาการบริหารจัดการทุนเพื่อสวัสดิการในชุมชน

1. ใช้แนวคิดจากกลุ่มหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการจัดตั้งและพัฒนาบริหารจัดการทุนเพื่อสวัสดิการชุมชน
2. สร้างเครือข่ายให้เข้มแข็งเพื่อสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน
3. การมีสมาชิกจำนวนมาก มีกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ในกระบวนการกลุ่ม รวมไปถึงการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่หลากหลายเพื่อพึงพิงทั้งด้านเงินทุน องค์ความรู้จากภายนอกในการนำมาจัดสวัสดิการ และเงินปันผลแก่สมาชิก
4. ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่สนับสนุนให้เกิดสวัสดิการชุมชน ทำให้โครงสร้างพื้นฐานพร้อมและมีศักยภาพในการบริหารจัดการ
5. การสร้างหลักประกันให้กับกลุ่มหรือองค์กรตามแนวคิดของการมีส่วนร่วม โดยผู้ยากลำบากต้องเข้าร่วมกระบวนการของกลุ่ม เพื่อได้รับสิทธิประโยชน์จากกลุ่ม รวมไปถึงสมาชิกของกลุ่มด้วย
6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมด้วยตนเองได้ เสริมสร้างศักยภาพของครอบครัวและชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้
7. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรักษาไว้ ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงาม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

2. แนวทางส่งเสริมการจัดการสวัสดิการในชุมชนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

1. ให้ความคิด
2. ส่งเสริมพัฒนาด้านการจัดการ
3. ส่งเสริมชุมชนให้สร้างสถาบันการเงิน
4. สนับสนุนการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนในพื้นที่นำร่อง
5. หนุนเสริมผ่านกลไกการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีอยู่

หน่วยที่ 10

กฎหมายเกี่ยวกับทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม

โสตทัศน์ที่ # 10.1 กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุน

1. กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนภาคเอกชน

แนวคิดและทฤษฎีการลงทุน

ความหมายของการลงทุน “การลงทุน” คือ การที่เราใช้จ่ายเงินในรูปแบบหนึ่งในปัจจุบัน โดยมุ่งหวังจะได้รับผลตอบแทนจากการใช้จ่ายนั้นในอนาคต

ประเภทของการลงทุน แบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1. การลงทุนเพื่อการบริโภค (Consumer investment)
2. การลงทุนในธุรกิจ (Business or economic investment)
3. การลงทุนในหลักทรัพย์ (Financial or securities investment)

ความหมายการส่งเสริมการลงทุน “การส่งเสริมการลงทุน” คือ การชักจูงและเร่งรัดให้มีการลงทุนเกิดขึ้น หลักการส่งเสริมการลงทุนนั้นมีทั้งมาตรการที่เป็นมาตรการทางกฎหมาย และมาตรการที่มีใช้ทางกฎหมาย

นโยบายการส่งเสริมการลงทุน

นโยบายการลงทุนของไทยที่มักมีบทบาทเป็นประเทศผู้รับการลงทุน ดังนั้นจึงมักมีการกำหนดข้อจำกัดในการลงทุนในระยะก่อนการลงทุน (Pre-Establishment) หรือการห้ามประกอบธุรกิจของคนต่างชาติ หรือการกำหนดอาชีพอิสระบางอย่าง เพื่อช่วยให้คนไทยหรือผู้ประกอบการไทยสามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศได้

นโยบายการส่งเสริมการลงทุนภาคเอกชน

นโยบายส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกโดยรัฐบาลประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. 2497 ซึ่งรัฐเป็นผู้ลงทุนในอุตสาหกรรม โดยจัดตั้งรัฐวิสาหกิจขึ้นมาดำเนินการ แต่เมื่อประสบกับปัญหารายได้จากการส่งออกข้าวลดลงจนทำให้ขาดดุลชำระเงิน จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องลดบทบาทของรัฐให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนแทน โดยรัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุน และให้หลักประกันสำหรับนักลงทุนต่างประเทศว่าจะนำเงินกำไรกลับประเทศได้

การลงทุนจากต่างประเทศ

ประเภทของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสามารถแบ่งตามผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแนวนอน (Horizontal FDI)
2. การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแนวตั้ง (Vertical FDI)

ปัจจัยที่กระตุ้นการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ปัจจัยที่กระตุ้นการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศแบ่งออกเป็นปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่

1. ปัจจัยที่เกิดจากประเทศผู้ลงทุน
 - 1.1 ปัจจัยด้านองค์การธุรกิจ
 - 1.2 ปัจจัยด้านการตลาด
 - 1.3 ปัจจัยด้านต้นทุน
 - 1.4 ปัจจัยอื่น ๆ ภายในประเทศผู้ลงทุน
2. ปัจจัยที่มีอยู่ในประเทศผู้รับทุน
 - 2.1 นโยบายของรัฐบาลของประเทศผู้รับทุน
 - 2.2 ความรู้สึกชาตินิยมของคนในประเทศ
 - 2.3 การเข้าร่วมเป็นภาคีในการให้ความคุ้มครองทางกฎหมายแก่สินทรัพย์พิเศษของอุตสาหกรรม
 - 2.4 การเป็นแหล่งทรัพยากรและแหล่งแรงงานที่มีค่าแรงถูก
 - 2.5 ความมีเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศผู้รับทุน
3. ปัจจัยอื่นที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในต่างประเทศ
 - 3.1 เพื่อแสวงหาตลาดใหม่ ๆ
 - 3.2 เพื่อลดต้นทุนค่าขนส่ง
 - 3.3 เพื่อลดต้นทุนการผลิต
 - 3.4 เพื่อเข้าหาแหล่งวิทยาการและทักษะเฉพาะ
 - 3.5 เพื่อการจัดหาวัตถุดิบ
 - 3.6 เพื่อการแข่งขันกับคู่แข่งที่ไปลงทุนในต่างประเทศ

2. กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนภาคประชาชน

การส่งเสริมการลงทุนภาคประชาชน คือ การดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนระดับฐานรากให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่จะนำไปลงทุนประกอบอาชีพสร้างงานและรายได้ โดยรูปธรรมของการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชนที่ผ่านมาจะตั้งอยู่บนฐาน

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถแยกหมวดของฐานงานที่นำไปสู่หรือสามารถเชื่อมโยงกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและทุนชุมชน ดังนี้

1. ฐานระบบการเงินและทุน
2. ฐานการพัฒนาอาชีพ รายได้
3. ฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ฐานการสร้างสวัสดิการ

ความหมายเศรษฐกิจและทุนชุมชน

เศรษฐกิจ หมายถึง งานอันเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจก และการบริโภคใช้สอยสิ่งต่าง ๆ ของชุมชน

ทุน หมายถึง ของเดิมหรือเงินเดิมที่มีไว้ ลงไว้ กำหนดไว้ จัดตั้งไว้ เพื่อประโยชน์ให้งอกงาม ทั้งนี้ทุนสามารถแบ่งออกเป็น

1. ทุนที่เป็นเงินตรา
2. ทุนที่ไม่ใช่เงินตรา
 - 2.1 ทุนมนุษย์ (Human Capital)
 - 2.2 ทุนสังคม (Social Capital)
 - 2.3 ทุนกายภาพ (Physical Capital)
 - 2.4 ทุนธรรมชาติ (Natural Capital)

ชุมชน หมายถึง หมู่ชน กลุ่มคนที่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่อาณาบริเวณเดียวกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน

ทุนชุมชน หมายถึง สรรพสิ่งใด ๆ ก็ตามที่มีอยู่ในชุมชน ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และเกิดขึ้นจากฝีมือหรือมันสมองภูมิปัญญาที่มีมูลค่าหรือคุณค่าของมนุษย์

ท้องถิ่น หมายถึง ท้องที่ใด ท้องที่หนึ่ง

การจัดการตนเอง หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการทุน

ชุมชนท้องถิ่น หมายถึง พื้นที่ที่ประกอบด้วยกลุ่มคนที่หลากหลาย อาศัยอยู่ในพื้นที่ทั้งในรูปแบบพื้นที่ทางการปกครอง ตำบล อำเภอ จังหวัด และพื้นที่ทางภูมิศาสตร์วัฒนธรรม

เศรษฐกิจและทุนชุมชน หมายถึง กลุ่มคน หรือชุมชนที่รวมกันทำงานอันเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่าย การบริโภค และการบริการโดยมีทุนทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยทั่วไปทั้งในพื้นที่ชนบทและชุมชนเมือง ซึ่งเงินทุนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำรงชีวิต ดังนั้นรัฐบาลจึงได้กำหนดให้มีนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นเครื่องมือในการกระจายโอกาสให้แก่คนที่มีฐานะยากจน สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน รวมถึงโอกาสที่ทำให้คนที่มีฐานะยากจนได้เข้าถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆ โดยสนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้า ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยภูมิปัญญาของตนเอง

วัตถุประสงค์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถจัดระบบเงินกองทุน
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต
5. เกิดศักยภาพ/ความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองเศรษฐกิจสังคม

ปรัชญาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
3. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม
5. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลและส่งเสริมสหกรณ์ในประเทศไทย

ส่วนที่ 1 กำหนดองค์กรที่มีบทบาทในการดำเนินงานของสหกรณ์และกำกับดูแลสหกรณ์

ส่วนที่ 2 กำหนดเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับสหกรณ์

ส่วนที่ 3 กำหนดบทกำหนดโทษตามกฎหมาย

3. แนวทางการบริหารจัดการทุนตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุน

การบริหารจัดการทุนตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุนภาคเอกชน

การบริหารจัดการทุนตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุนภาคเอกชนในปัจจุบันจะอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายการส่งเสริมการลงทุนตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. หลักการและเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติ
2. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติพระราชบัญญัตินี้ได้มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง
โครงการลงทุนที่คณะกรรมการจะให้การส่งเสริมได้ต้องเป็นโครงการลงทุนที่มีความเหมาะสมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีให้พิจารณาถึงปัจจัยต่อไปนี้

1. จำนวนผู้ผลิตและกำลังผลิตในกิจการที่มีอยู่แล้วในราชอาณาจักร
2. โอกาสที่กิจการนั้นจะขยายตลาดให้แก่ผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์
3. ปริมาณและอัตราการใช้ทรัพยากร รวมทั้งทุน วัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น
4. จำนวนเงินตราต่างประเทศที่จะประหยัดหรือสงวนไว้ได้
5. ความเหมาะสมของกรรมวิธีการผลิตหรือประกอบ
6. หลักเกณฑ์อื่นที่คณะกรรมการเห็นว่าจำเป็นและเหมาะสม

การส่งเสริมจะกำหนดเงื่อนไข หน้าที่ เพื่อให้ผู้รับการส่งเสริมรายนั้นต้องปฏิบัติ เรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องดังนี้

1. จำนวนทุนและแหล่งที่มาของทุน
2. สัญชาติและจำนวนผู้ถือหุ้น
3. ขนาดของกิจการซึ่งรวมถึงชนิดผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการ
4. ปริมาณวัตถุดิบภายในประเทศที่จะต้องใช้
5. สัญชาติและจำนวนคนงาน ช่างฝีมือ และผู้ชำนาญการ
6. การฝึกและใช้กำลังคนในการปฏิบัติงาน
7. การป้องกันและควบคุมมิให้เกิดผลเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม
8. ระยะเวลาที่จะต้องเริ่มปฏิบัติตามโครงการที่ได้รับการส่งเสริม
9. ระยะเวลาที่จะต้องสั่งซื้อเครื่องจักร
10. ระยะเวลาที่จะต้องนำเครื่องจักรเข้ามาในราชอาณาจักร
11. ระยะเวลาที่จะต้องส่งเครื่องจักรที่นำเข้ามากลับออกไป
12. การขยายระยะเวลาตาม (8) (9) (10) หรือ (11)
13. วันเปิดดำเนินการ
14. การรายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการและการดำเนินงาน
15. การรายงานผลการปฏิบัติงาน

16. การกำหนดผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานที่คณะกรรมการหรือทางราชการกำหนด
- 17 การจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตหรือประกอบหรือการให้บริการ
- 18 การส่งออกซึ่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตหรือประกอบ
- 19 การนำเงินมอบแก่สำนักงานเพื่อประกันในการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด
- 20 เรื่องอื่นที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

คณะกรรมการสามารถให้ผู้ได้รับการส่งเสริมที่ทำการส่งออกเป็นกิจการที่ได้รับการส่งเสริม ได้รับสิทธิประโยชน์พิเศษอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังนี้

1. การยกเว้นอากรขาเข้า
2. การยกเว้นอากรขาเข้า
3. การยกเว้นอากรขาออก
4. การอนุญาตให้หักเงินได้

การส่งเสริมการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

ปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนภูมิภาคโดยเฉพาะภูมิภาคตะวันออกให้เป็นภูมิภาคที่ส่งเสริมการค้าหน้าทางเศรษฐกิจต้นแบบ ซึ่งมีชื่อว่าการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก โดยจุดมุ่งหมายให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียนเป็นหนึ่งในแผนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยเฉพาะพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกของประเทศไทยซึ่งเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลัก

โลตทัศน์ที่ # 10.2 กฎหมายเกี่ยวกับแหล่งทุน

1. กฎหมายเกี่ยวกับองค์การการเงินชุมชน

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชนซึ่งมุ่งเน้นให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบเศรษฐกิจและทุนชุมชนที่มั่นคง สามารถพึ่งตนเอง และจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืนรูปธรรมของการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน ที่ผ่านมาจึงตั้งอยู่บนฐานคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่แยกหมวดของฐานงานที่นำไปสู่หรือสามารถเชื่อมโยงกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและทุนชุมชนได้

พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2547

เหตุผลการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยการให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านหรือชุมชนตามภูมิปัญญาหรือทุนทางสังคมของตนเอง

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้ออก “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน พ.ศ. 2551” กำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นผู้รักษาการณตามระเบียบนี้ และมีโครงสร้างการดำเนินงานโดยสรุป คือ

หมวด 1 นายทะเบียนกองทุนหมู่บ้านให้ผู้อำนวยการเป็นนายทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน

หมวด 2 การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านให้คณะกรรมการและคณะกรรมการเครือข่ายให้การสนับสนุนสร้างความเข้าใจและสร้างการเรียนรู้ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

หมวด 3 การจัดการความรู้และการพิจารณาความพร้อม

หมวด 4 การจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านเมื่อกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการจัดตั้งและจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้านแล้วให้คณะกรรมการจัดสรรเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไปยังบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

2. กฎหมายเกี่ยวกับสถาบันการเงิน

กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสถาบันการเงิน

ปัจจุบันการดำเนินงานของสถาบันการเงินทุกประเภทในประเทศไทยอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ซึ่งได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 27ก เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2551 โดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงมาตรการในการกำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและสอดคล้องกับสถานการณ์แวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

พ.ร.บ.ธุรกิจสถาบันการเงินฉบับใหม่ แตกต่างจาก พ.ร.บ.การธนาคารพาณิชย์เดิม และมีผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องหลัก ๆ โดยสรุปได้ดังนี้

1. นิยามสถาบันการเงินขยายขอบเขตกว้างขึ้น
2. ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มีอำนาจในการกำกับดูแลธุรกิจเงินอนแบงก์ (Non-bank) มากขึ้น
3. เพดานการถือหุ้นของต่างชาติในสถาบันการเงินไทยมีความยืดหยุ่นมากขึ้น
4. การกำกับดูแลจะเน้นความเป็นกลุ่มธุรกิจการเงิน
5. มีการกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้บริโภค
6. เกณฑ์การลงทุนและการให้สินเชื่อมีความเข้มงวดมากขึ้น
7. เกณฑ์การดำรงเงินกองทุนและสินทรัพย์มีความยืดหยุ่นมากขึ้น

8. การแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานของสถาบันการเงินมีลักษณะเชิงรุกมากกว่าเดิม
9. ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มีบทบาทในการจัดการเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น
10. ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) สามารถกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจได้
11. บทลงโทษมีความรุนแรงขึ้น

3. แนวทางการบริหารจัดการทุนตามกฎหมายเกี่ยวกับแหล่งทุน

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านผ่านมาแล้วกว่าทศวรรษ ผลการดำเนินงานมีทั้งประสบผลสำเร็จและปัญหาอุปสรรค ปัจจุบันเข้าสู่การดำเนินงานในระยะที่ 3 สำหรับกองทุนที่ยังดำเนินการอยู่ได้ขอเพิ่มทุนโดยรัฐบาลของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้อนุมัติจัดสรรเงินเข้าสู่กองทุนและได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ยื่นคำขอรับการสนับสนุนการเพิ่มทุนตามโครงการเพิ่มทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ระยะที่ 3 สรุปสาระสำคัญดังนี้

1. แนวทางการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระยะที่ 3

การแจ้งผลการอนุมัติและการโอนเงินให้กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังนี้

1.1 สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) แจ้งผลการอนุมัติและการโอนเงินให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด/กรุงเทพมหานคร/ระดับอำเภอ/เขตและสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสาขา ตามแบบรายงานผลการจัดสรรและโอนเงินตามโครงการเพิ่มทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ระยะที่ 3 เพื่อแจ้งผลและตรวจสอบความถูกต้องของการโอนเงินการดำเนินการเพิ่มทุนตามโครงการเพิ่มทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระยะที่ 3

1.2 คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด/กรุงเทพมหานคร/ระดับอำเภอ/เขต ตรวจสอบความถูกต้องของการโอนเงินการดำเนินการเพิ่มทุนตามโครงการเพิ่มทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระยะที่ 3 และแจ้งผลการอนุมัติและการโอนเงินให้กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.3 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.3.1 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้รับการจัดสรรและโอนเงินเพิ่มทุนระยะที่ ๓ กองทุนละ 1 ล้านบาท

1.3.2 กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติการขอรับการสนับสนุนเพิ่มทุน ระยะที่ 3 ตรวจสอบข้อมูลที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองควรดำเนินการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงาน

2. แนวทางการบริหารจัดการเงินเพิ่มทุนตามโครงการเพิ่มทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
ระยะที่ 3

2.1 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้รับการจัดสรรและโอนเงินเพิ่มทุนจากรัฐบาล
จำนวน 1 ล้านบาท สามารถนำเงินที่ได้รับไปบริหารจัดการภายใต้ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ การสร้างงาน สร้างรายได้
ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วนของประชาชน

2.2 จัดประชุมคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเพื่อ
แจ้งประชาสัมพันธ์การได้รับการจัดสรรเงินเพิ่มทุนตามโครงการเพิ่มทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
ระยะที่ 3 ให้รับทราบข้อมูลร่วมกัน

2.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสามารถพิจารณาบริหารจัดการเงิน
เพิ่มทุนที่ได้รับให้แก่สมาชิกกู้ยืมได้ตามคำแนะนำการบริหารจัดการเงินเพิ่มทุนกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมือง

2.4 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องนำแผนการออมเงิน แผนการเพิ่มจำนวน
สมาชิก แผนการสร้างระบบสวัสดิภาพสวัสดิการแก่สมาชิกและแผนการพัฒนากองทุนหมู่บ้านหรือ
ชุมชนเมืองนำไปถือปฏิบัติตามที่ได้จัดทำไว้ประกอบแบบคำขอรับการสนับสนุนการเพิ่มทุนตามโครงการ
เพิ่มทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ระยะที่ 3

3. แนวทางการบริหารจัดการเงินเพิ่มทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ระยะที่ 3

3.1 สำหรับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ยังไม่ได้การอนุมัติเงินกู้ยืม
ให้ดำเนินการยื่นแบบคำขอกู้ยืมและจัดทำสัญญากู้ยืมเงิน สัญญาค้ำประกันการกู้ยืมเงิน อย่างถูกต้อง
ตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน

3.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้รับการกู้ยืมเงินแล้วมีความประสงค์
ขอกู้ยืมเงินเพิ่มเติมควรชำระคืนเงินกู้เดิมให้ครบตามจำนวนที่กู้ยืมเดิมก่อน

โสตทัศนที่ # 10.3 กฎหมายเกี่ยวกับทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

1. กฎหมายเกี่ยวกับการผลิตและการแปรรูปด้านการเกษตร

ภาพรวมของกฎหมายเกี่ยวกับการเกษตร

ปัจจุบันมีกฎหมายจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการผลิตทางการเกษตรอันเป็นความจำเป็น
พื้นฐานของการเกษตรกรรม ปัจจัยที่สนับสนุนการทำเกษตรกรรม และตัวเกษตรกรเอง ซึ่งจำแนก
เฉพาะกฎหมายที่สำคัญออกเป็น 8 หัวข้อหลัก

1. กฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรดินและที่ดิน
2. กฎหมายเกี่ยวกับน้ำ
3. กฎหมายเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต
4. กฎหมายเกี่ยวกับสินเชื่อและเอกเทศสัญญา
5. กฎหมายเกี่ยวกับตลาดสินค้าเกษตร
6. กฎหมายเกี่ยวกับสัตว์
7. กฎหมายเกี่ยวกับกองทุนช่วยเหลือเกษตรกร
8. กฎหมายเกี่ยวกับการรวมกลุ่มของเกษตรกร

กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมปัจจัยการผลิต

ปัจจัยการผลิตทางเกษตรกรรมมีองค์ประกอบพื้นฐาน คือ ที่ดิน น้ำ และปัจจัยการผลิตที่จำเป็นตามประเภทของเกษตรกรรมซึ่ง ได้แก่ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช สารเคมีต่าง ๆ เครื่องจักร เครื่องมือ เงินทุน และแรงงาน นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่ออกใช้มาเพื่อส่งเสริม คุ้มครอง ดูแล จนถึงควบคุมหลายฉบับ

กฎหมายเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการผลิตเป็นกฎหมายที่กำหนดขึ้นโดยมิได้เกี่ยวข้องกับปัจจัยการผลิตโดยตรง แต่กฎหมายเหล่านี้เป็นส่วนเสริมที่รัฐสามารถเข้ามีส่วนในการช่วยเหลือเกษตรกรทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้การประกอบเกษตรกรรมของเกษตรกรดำเนินไปได้ด้วยดี

ปัจจัยที่เกี่ยวกับเงินทุนเพื่อมิให้เกษตรกรต้องกู้ยืมจากแหล่งสินเชื่อในระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงเกินควร ได้มีการจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เพื่อให้เป็นสถาบันระดับชาติทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตรอย่างเป็นระบบ

2. กฎหมายเกี่ยวกับการตลาดด้านการเกษตร

กฎหมายเกี่ยวกับการตลาด

การตลาดสินค้าเกษตรจำเป็นต้องมีเครื่องมืออื่นในการรักษาเสถียรภาพของราคาสินค้าเกษตร จึงมีการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าโดยการออกพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกร ผู้ประกอบการโรงงานแปรรูป สินค้าเกษตรและผู้ส่งออกสามารถเข้าไปทำการซื้อขายล่วงหน้าสินค้าเกษตรในตลาดที่มีกฎและหลักเกณฑ์การซื้อขายล่วงหน้าที่แน่นอน

การผลิตทางเกษตรกรรมบางอย่างยังมีการจัดทำข้อตกลงระหว่างเกษตรกรกับผู้ซื้อไว้ล่วงหน้าที่เรียกว่า “เกษตรพันธะสัญญา” หรือ Contract Farming เป็นรูปแบบหนึ่งของการผลิตที่เกษตรกร

ดำเนินการผลิตสินค้าตามความต้องการของผู้ซื้อ โดยมีการตกลงไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับราคา ปริมาณ คุณภาพ และเวลาในการส่งมอบสินค้า

ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายหลายฉบับที่ดูแลเกษตรกรด้านปัจจัยการผลิตและปัจจัยสนับสนุน การผลิตทางเกษตรกรรม การประกอบเกษตรกรรมของเกษตรกรยังคงมีปัญหามากหลายประการ เช่น ด้านพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ พบว่า เกษตรกรมีแนวโน้มที่จะต้องพึ่งพาพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์จากผู้ผลิตขนาดใหญ่หรือจากทางราชการ แทนที่จะพึ่งพาตนเองอย่างที่เป็นมาในอดีต ทำให้เกษตรกรรายย่อย ขาดศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตและพึ่งตนเองไม่ได้

กรณีตลาดเกษตร (Community Agriculture Market)

ปัจจุบันรัฐบาลได้พยายามเปลี่ยนรูปแบบจากการทำการเกษตรเคมีเชิงเดี่ยวเป็นการทำการเกษตรยั่งยืนและมุ่งเน้นการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ โดยพบว่าต้นทุนของเกษตรกรที่มีปัญหาหนี้สินมาตลอดนั้นการใช้ปุ๋ยเคมีสารเคมีและกำจัดศัตรูพืชเป็นส่วนหนึ่งซึ่งทำให้เกษตรกรมีหนี้สิน การทำการเกษตรอย่างยั่งยืนและมุ่งเน้นการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์จะสามารถช่วยให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้

3. แนวทางการบริหารจัดการทุนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

แนวทางการบริหารจัดการทุนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร จะยึดหลักสำคัญ คือ บริหารจัดการทุนอย่างไรเพื่อไม่ให้เกษตรกรต้องกู้ยืมจากแหล่งสินเชื่อในระบบ ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงเกินควร ดังนั้นรัฐบาลจึงได้มีการจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อให้เป็นสถาบันระดับชาติทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตรอย่างเป็นระบบ

พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือ ธ.ก.ส. เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ในการกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนแก่สหกรณ์ในประเทศไทย ต่อมาปี พ.ศ. 2509 ได้มีการจัดตั้งธนาคารใหม่ขึ้นแทน เพื่อให้ครอบคลุมถึงเกษตรกรด้วย โดยทำหน้าที่ อำนวยสินเชื่อทางการเกษตรอย่างกว้างขวาง มุ่งให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อส่งเสริมอาชีพ การเกษตรหรือการดำเนินงานของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร ตลอดจนส่งเสริมให้ กลุ่มเกษตรกรสามารถประกอบอาชีพอย่างอื่นเกี่ยวกับเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวเกษตรกร บทบาทของ ธ.ก.ส. ในแต่ละช่วงมีความแตกต่างกันดังนี้

ทศวรรษ 1 (พ.ศ. 2509 - 2519) มุ่งลดบทบาทเงินกู้ในระบบ

ทศวรรษ 2 (พ.ศ. 2520 - 2529) พัฒนาการให้สินเชื่อและบริการครบวงจร

ทศวรรษ 3 (พ.ศ. 2530 - 2539) ช่วยเหลือเกษตรกรชั้นเล็กและยากจน

ทศวรรษ 4 (พ.ศ. 2540 - 2549) น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชนบท

ทศวรรษ 5 (พ.ศ. 2550 - ปัจจุบัน) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเกษตรกรรายย่อยและให้บริการสินเชื่อที่หลากหลาย

ปัญหาการเข้าถึงแหล่งทุนของเกษตรกร

จากการสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2556 พบว่า มีการเข้าถึงแหล่งเงินที่เป็นทางการ 88% มีเพียงประมาณ 4.2% ที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินที่เป็นทางการได้ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในชนบท สาเหตุที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนเนื่องจากประชาชนในชนบทมีความเสี่ยงทางการเงินสูง ซึ่งส่วนใหญ่จะไปหาแหล่งเงินทุนผ่านระบบสหกรณ์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจต่าง ๆ

การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานี้สินบางกองทุน

1. พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. 2542 กำหนดให้จัดตั้งกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร เพื่อการแก้ไขปัญหานี้ในระบบของเกษตรกร
2. กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) ที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อการแก้ไขปัญหานี้ในระบบ
3. จัดอบรมชี้แจงแก่กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เข้มแข็งและต้องการแปรรูปผลิตเกษตรกรรมขั้นต้นให้เข้าใจระเบียบเงื่อนไขการกู้เงิน และวิธีการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนเกษตรกรรายย่อยและองค์กรเกษตรกร

การปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนที่เกี่ยวกับการเกษตรที่มีอยู่ให้สามารถรองรับการช่วยเหลือเกษตรกรอย่างครบวงจรและลดการซ้ำซ้อน

1. กองทุนเกี่ยวกับการเกษตรมีวัตถุประสงค์ช่วยเหลือเกษตรกรเฉพาะเจาะจงเพียงบางด้าน
2. กองทุนเกี่ยวกับการเกษตรยังมีเงินทุนไม่มากเพียงพอที่จะให้การช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างเต็มที่
3. เกษตรกรบางส่วนยังไม่สามารถเข้าถึงกองทุนเกี่ยวกับการเกษตรได้
4. เกษตรกรบางส่วนประสบปัญหาได้รับการอนุมัติความช่วยเหลือจากกองทุนเกี่ยวกับการเกษตร
5. เกษตรกรบางส่วนประสบปัญหาได้รับการอนุมัติเงินทุนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ
6. การนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ การขาดความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงิน มีหนี้สินหลายทาง รวมถึงการประสบภัยพิบัติและราคาผลิตผลการเกษตรตกต่ำทำให้เกษตรกรบางรายผิมนัดส่งชำระหนี้
7. เกษตรกรบางส่วนยังไม่มีกองทุนใดที่จะให้การช่วยเหลือ
8. การให้ความช่วยเหลือของกองทุนเกี่ยวกับการเกษตรต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นการให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนเพียงประการเดียว

ธนาคารที่ดิน

ธนาคารที่ดินเป็นสถาบันทางเศรษฐกิจและกฎหมายที่จะเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในการสร้างความมั่นคงในฐานทรัพยากรที่ดินภาคเกษตร โดยทำหน้าที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. รักษาและกระจายการถือครองที่ดินให้เกษตรกร
2. เปลี่ยนที่ดินรกร้างให้กลับมาเป็นประโยชน์ในทางเศรษฐกิจอีกครั้งหนึ่ง

หน่วยที่ 11

การวิเคราะห์การส่งเสริมการลงทุนในระดับครัวเรือน

โสตทัศนที่ # 11.1 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนในระดับครัวเรือน

1. ความหมายและประเภทของการลงทุนในระดับครัวเรือน

การลงทุนระดับครัวเรือน หมายถึง การลงทุนของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ร่วมกันในบ้านเดียวกันหรือไม่ได้อยู่บ้านเดียวกันแต่มีความปรารถนาติดต่อกัน ไปลงทุนในสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. การลงทุนเพื่อการบริโภค
2. การลงทุนทางธุรกิจ
3. การลงทุนทางการเงิน

การลงทุนเพื่อการบริโภค

การลงทุนเพื่อการบริโภคเป็นเรื่องเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าประเภทถาวร โดยการลงทุนประเภทนี้มีวัตถุประสงค์ในการลงทุน 2 ลักษณะ

1. เพื่อความพึงพอใจ
2. เพื่อผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน
 - 2.1 การลงทุนในที่ดิน
 - 2.1.1 การขยายพื้นที่ทำการเกษตร
 - 2.1.2 การลงทุนที่ดินเพื่อเก็งกำไร
 - 2.2 การลงทุนในเครื่องจักรกลเกษตร
 - 2.3 การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์
 - 2.3.1 การลงทุนแบบปล่อยเช่ารายเดือน
 - 2.3.2 การลงทุนแบบปล่อยเช่ารายวัน
 - 2.3.3 การลงทุนแบบเก็งกำไร
 - 2.3.4 การลงทุนแบบซ่อมแล้วขาย
 - 2.3.5 การลงทุนแบบจับเสือมือเปล่า
 - 2.3.6 การลงทุนโดยเป็นผู้ประกอบการ

การลงทุนทางธุรกิจ

การลงทุนทางธุรกิจ หมายถึง การซื้อสินทรัพย์เพื่อประกอบธุรกิจ โดยหวังว่าอย่างน้อยที่สุด รายได้ที่ได้เพียงพอที่จะชดเชยกับความเสี่ยงในการลงทุน เป้าหมายในการลงทุนของธุรกิจคือกำไร การลงทุนในธุรกิจในที่นี้ หมายถึง การลงทุนในธุรกิจการเกษตร

ธุรกิจเกษตร คือ ธุรกิจทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเกษตร ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้าง 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายดำเนินการและฝ่ายประสานงาน ประกอบด้วย 7 ระบบย่อย ได้แก่

1. ระบบย่อยปัจจัยการผลิตสินค้าเกษตร
2. ระบบย่อยการผลิตสินค้า
3. ระบบย่อยการรวบรวมและการจัดหาผลผลิต
4. ระบบย่อยการแปรรูปและการเก็บรักษา
5. ระบบย่อยการจัดจำหน่าย
6. ระบบย่อยการส่งออกสินค้าเกษตร
7. ระบบย่อยสินเชื่อการเกษตร

การลงทุนทางการเงิน

การลงทุนตามความหมายของการเงินหรือการลงทุนในหลักทรัพย์เป็นการซื้อสินทรัพย์ในรูปของหลักทรัพย์ เช่น พันธบัตร หุ้นกู้หรือหุ้นทุน ซึ่งการลงทุนทางการเงิน ประกอบด้วย การออมเงินและการลงทุนในหลักทรัพย์

1. การออมเงิน

เงินออมเงิน หมายถึง ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ หรือที่กันเอาไว้ไม่นำมาใช้จ่ายในการบริโภคและอุปโภคในปัจจุบัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายในอนาคต

1.1 สถาบันการเงินเพื่อการออม

- 1.1.1 สถาบันการเงินเกี่ยวกับการรับฝากเงิน
- 1.1.2 สถาบันการเงินที่มีสัญญาผูกพันกับแหล่งเงินทุน
- 1.1.3 สถาบันการเงินที่ระดมทุนโดยการออกเครื่องมือทางการเงิน
- 1.1.4 สถาบันการเงินที่มีหน้าที่หลักในการให้กู้

2. การลงทุนในหลักทรัพย์

2.1 ตราสารทุน

- 2.1.1 หุ้นสามัญ
- 2.1.2 หุ้นบุริมสิทธิ
- 2.1.3 ใบสำคัญแสดงสิทธิ
- 2.1.4 หน่วยลงทุน

2.1.5 ใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิงไทย

2.1.6 ใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิง

2.2 ตราสารหนี้

2.3 กองทุนรวม

2. ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุน

ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนในธุรกิจการเกษตร

ต้นทุน (Cost) หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ โดยมูลค่าจะต้องสามารถวัดได้เป็นหน่วยเงินตรา ส่วนค่าใช้จ่าย (Expenses) หมายถึง ต้นทุนที่ก่อให้เกิดรายได้ ต้นทุนสามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะ ได้แก่

1. การจำแนกต้นทุนตามลักษณะส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์

1.1 วัสดุดิบ (Materials)

1.1.1 วัสดุดิบทางตรง (Direct materials)

1.1.2 วัสดุดิบทางอ้อม (Indirect materials)

1.2. ค่าแรงงาน (Labor)

2.2.1 ค่าแรงงานทางตรง (Direct labor)

2.2.2 ค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect labor)

1.3 ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing Overhead)

2. การจำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์กับระดับของกิจกรรม

2.1. ต้นทุนผันแปร (Variable Costs)

2.2. ต้นทุนคงที่ (Fixed Costs)

2.3 ต้นทุนผสม (Mixed Costs)

2.3.1 ต้นทุนกึ่งผันแปร (Semi variable cost)

2.3.2 ต้นทุนเชิงขั้น (Step cost)

3. การจำแนกต้นทุนตามหน้าที่งานในสายการผลิต

3.1 ต้นทุนแผนกผลิต (Cost of production departments)

3.2 ต้นทุนแผนกบริการ (Cost of service departments)

ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทางการเงิน

1. ต้นทุนและผลตอบแทนจากการออม

1.1 บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ (Savings Account)

1.2 บัญชีเงินฝากประจำ (fixed deposit account)

1.3 บัญชีเงินฝากกระแสรายวัน (Current Account)

2. ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนในตราสารทุน
3. ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนในตราสารหนี้
 - 3.1 ดอกเบี้ยรับ (Interest Received)
 - 3.2 ส่วนลดรับ (Discount Earned)
 - 3.3 กำไรส่วนเกินทุน (Capital Gain)

โสตทัศนที่ # 11.2 การวิเคราะห์เพื่อการลงทุนในตราสารทางการเงินระดับครัวเรือน

1. การวิเคราะห์การลงทุนในตราสารทุน

หลักการพื้นฐานการวิเคราะห์การลงทุนในตราสารทุน

1. การวิเคราะห์เศรษฐกิจ (Economic Analysis) เป็นการวิเคราะห์และพยากรณ์แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจในอนาคต ทั้งแนวโน้มระยะยาวและระยะสั้นทั้งเศรษฐกิจของประเทศและเศรษฐกิจโลก โดยมีตัวชี้วัดที่ใช้วิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและวัฏจักรธุรกิจมีหลายตัว ได้แก่

- 1.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP)
- 1.2 ผลผลิตอุตสาหกรรม (Industrial Production)
- 1.3 ดัชนีราคาผู้ผลิต (Producer Price Index: PPI)
- 1.4 การวิเคราะห์อุตสาหกรรม (Industry Analysis)
- 1.5 การวิเคราะห์บริษัท (Company Analysis)
- 1.6 อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)
- 1.7 อัตราดอกเบี้ย (Interest Rate)
- 1.8 อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)
- 1.9 นโยบายการคลัง (Fiscal Policy)
- 1.10 นโยบายการเงิน (Monetary Policy)

2. การวิเคราะห์อุตสาหกรรม (Industry Analysis) สภาพการแข่งขันในอุตสาหกรรม ตลอดจนอนาคตของอุตสาหกรรมว่าจะมีแนวโน้มอัตราการเจริญเติบโตอย่างไรขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน ผู้ลงทุนจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ข้อมูลในระดับอุตสาหกรรมเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนด้วย โดยใช้ “วัฏจักรชีวิตของอุตสาหกรรม” ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่

- 2.1 ระยะเริ่มพัฒนาหรือระยะบุกเบิก (Initial Development Stage)
- 2.2 ระยะเจริญเติบโต (Growth)
- 2.3 ระยะขยายตัว (Expansion)
- 2.4 ระยะอิ่มตัวหรือเสื่อมถอย (Maturity or Decline)

3. การวิเคราะห์บริษัท (Company Analysis) เป็นขั้นสุดท้ายของการวิเคราะห์หลักทรัพย์ ด้วยปัจจัยพื้นฐานซึ่งเป็นการวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกบริษัทที่ควรลงทุน โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น

2 รูปแบบ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้ลงทุนควรให้ความสำคัญกับข้อมูลทั้ง 2 ประเภท โดยพิจารณาข้อมูลร่วมกันก่อนการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการลงทุนในตราสารทุน

1. ความเสี่ยงที่เกี่ยวกับบริษัทนั้น (Company Risk)
2. ความเสี่ยงที่เกิดจากคุณสมบัติเฉพาะของภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรม (Sector Risk)
3. ความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ลงทุนในตลาดหุ้น (Market Risk)

2. การวิเคราะห์การลงทุนในตราสารหนี้

หลักการพื้นฐานการวิเคราะห์การลงทุนในตราสารหนี้

1. อัตราผลตอบแทน

เมื่ออัตราผลตอบแทนในตลาดมีการเปลี่ยนแปลงก็จะส่งผลให้เกิดความผันผวนของราคา ซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจและการวางกลยุทธ์ในการลงทุน

2. เส้นอัตราผลตอบแทน

เส้นแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนกับอายุคงเหลือของตราสารหนี้ โดยจะบอกให้เราทราบว่าอัตราผลตอบแทนที่ตลาดต้องการสำหรับตราสารหนี้แต่ละช่วงอายุเป็นเท่าไร

3. รูปร่างของเส้นอัตราผลตอบแทน

- 3.1 แบบปกติ (Normal yield curve)
- 3.2 แบบลาดลง (Inverted yield curve)
- 3.3 แบบหลังเขา (Humped yield curve)
- 3.4 แบบแบนราบ (Flatted yield curve)

4. ดัชนีตราสารหนี้

เครื่องมือที่ผู้ลงทุนใช้ติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดโดยรวมหรือของกลุ่มตราสารหนี้ที่สอดคล้องกับการลงทุน

ความเสี่ยงจากการลงทุนในตราสารหนี้

1. ความเสี่ยงที่เกิดจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินผันผวน (Interest Rate Risk)
2. ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ผู้ออกตราสารหนี้ ไม่สามารถจ่ายชำระดอกเบี้ย (Credit Risk)
3. ความเสี่ยงต่อการมีอำนาจซื้อที่ลดลงในอนาคต ภาวะเงินเฟ้อมีอิทธิพลต่ออำนาจซื้อของผู้ลงทุน (Purchasing Power Risk)
4. ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ลงทุนนำเอาดอกเบี้ยรายงวดที่ได้รับจากตราสารหนี้ไปลงทุนต่อในตราสารที่ให้อัตราผลตอบแทนที่ลดลงจากเดิม ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินลดต่ำลง (Reinvestment Risk)

5. ความเสี่ยงที่เกิดในกรณีที่ตราสารหนี้ที่ลงทุนไว้เดิมครบกำหนดอายุ ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินลดลง และผู้ลงทุนต้องนำเงินต้นที่ได้รับชำระคืนจากตราสารหนี้นั้น ไปลงทุนใหม่ในตราสารหนี้ใหม่ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำลง (Rollover Risk)
6. ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ผู้ออกตราสารหนี้ ขอชำระคืนหนี้ก่อนครบกำหนด (Call Risk)
7. ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ลูกหนี้จ่ายชำระคืนหนี้ก่อนครบกำหนดอายุ (Prepayment Risk)
8. ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นกับกรณีของการลงทุนข้ามประเทศ (Currency Risk)
9. ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการขาดสภาพคล่องในการซื้อขายเปลี่ยนมือของตราสารหนี้ นั้น ๆ (Liquidity Risk)
10. ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญต่อนโยบายในการดำเนินงานของผู้ออกตราสารหนี้ (Event Risk)

3. การวิเคราะห์การลงทุนในกองทุนรวม

หลักการพื้นฐานการลงทุนในกองทุนรวม

1. นโยบายหลัก
2. นโยบายรอง
3. เงื่อนไขทางภาษี
4. พอร์ตการลงทุน
5. ค่าธรรมเนียม
6. ผลตอบแทนย้อนหลัง
7. ความเสี่ยง
8. นโยบายจ่ายปันผล
9. เงื่อนไขการซื้อ
10. เงื่อนไขการขายคืน

ความเสี่ยงจากการลงทุนในกองทุนรวม

1. ผลตอบแทนไม่ได้รับประกันแน่นอน
2. ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของสถานะตลาดทั่วไป
3. ความเสี่ยงจากการลงทุนทางการเงิน/ตราสารหนี้
4. ความเสี่ยงจากการขาดสภาพคล่องในการซื้อขาย
5. ความเสี่ยงจากการเกิดเงินเฟ้อ
6. ความเสี่ยงจากเงินกู้เพื่อการลงทุน
7. ความเสี่ยงจากการไม่ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ
8. ความเสี่ยงจากตัวผู้จัดการกองทุน

โสตทัศนที่ # 11.3 การวิเคราะห์การลงทุนในการทำธุรกิจระดับครัวเรือน

1. การวิเคราะห์การลงทุนด้วยวิธีระยะเวลาคืนทุน

ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period: PB) หมายถึง ระยะเวลาที่โครงการจะได้รับเงินลงทุนที่ลงทุนไปตั้งแต่เริ่มโครงการกลับมาครบจำนวน หรือ ระยะเวลาที่กระแสเงินสดจ่ายสุทธิเท่ากับกระแสเงินสดรับสุทธิพอดี

สูตรการคำนวณระยะเวลาคืนทุน

ระยะเวลาคืนทุน = เงินสดจ่ายลงทุนสุทธิเมื่อเริ่มโครงการ - กระแสเงินสดรับสุทธิ รายปีสะสมไปเรื่อย ๆ จนเงินจ่ายลงทุนสุทธิเมื่อเริ่มโครงการเท่ากับศูนย์

เกณฑ์การตัดสินใจ

เกณฑ์ตัดสินใจว่าจะลงทุนหรือไม่นั้นจะพิจารณาจากระยะเวลาคืนทุนที่คำนวณได้เปรียบเทียบกับระยะเวลาที่ยอมรับได้ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละโครงการขึ้นอยู่กับว่าโครงการนั้น ๆ มีความต้องการเงินต้นคืนกลับมาในช่วงเวลาใด

2. การวิเคราะห์การลงทุนด้วยวิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ

มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) คือผลต่างระหว่างมูลค่าปัจจุบันของเงินลงทุนกับมูลค่าปัจจุบันรวมของกระแสเงินสดรับสุทธิตลอดอายุของโครงการ

สูตรการคำนวณ

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+k)^t} - I$$

เกณฑ์การตัดสินใจ

ถ้ามูลค่าปัจจุบันสุทธิที่คำนวณได้ของโครงการมีค่ามากกว่า 0 ก็ตัดสินใจลงทุนหรือยอมรับโครงการนั้น หากมูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่าน้อยกว่า 0 หรือมีค่าเป็นลบก็ไม่ลงทุนในโครงการดังกล่าว เนื่องจากไม่คุ้มค่าที่จะลงทุน สำหรับในกรณีที่มีโครงการลงทุนที่น่าสนใจมากกว่า 1 โครงการ จะต้องจัดอันดับโครงการโดยเรียงลำดับตามมูลค่าปัจจุบันสุทธิที่คำนวณได้จากค่ามากไปหาค่าน้อย

3. การวิเคราะห์การลงทุนด้วยวิธีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) คือ อัตราส่วนระหว่างมูลค่าปัจจุบันสุทธิของกระแสเงินสดที่ได้รับตลอดอายุโครงการกับเงินลงทุนเริ่มแรกของโครงการนั้น

สูตรการคำนวณ

$$B/C \text{ Ratio} = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+k)^t}}{\sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+k)^t}} = \frac{PVB}{PVC}$$

เกณฑ์การตัดสินใจ

B/C RATIO > 1 : ยอมรับข้อเสนอโครงการ

B/C RATIO < 1 : ปฏิเสธข้อเสนอโครงการ

B/C RATIO = 1 : จะไม่มีผลกระทบใดๆ ไม่ว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธข้อเสนอโครงการ

4. การวิเคราะห์การลงทุนด้วยวิธีอัตราผลตอบแทนภายใน

อัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) หมายถึง อัตราคิดลดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์เท่ากับมูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย หรืออัตราความสามารถของเงินทุนที่ทำให้ผลประโยชน์คุ้มกับค่าใช้จ่ายเมื่อคิดเป็นมูลค่าปัจจุบัน

สูตรการคำนวณ

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+k)^t} - I = 0 \quad * k = \text{อัตราคิดลดของโครงการ}$$

เกณฑ์การตัดสินใจ

IRR > k คุ้มค่าแก่การลงทุนและยอมรับข้อเสนอโครงการ

IRR < k ไม่คุ้มค่าแก่การลงทุนและไม่ยอมรับข้อเสนอโครงการ

IRR = k เสมอตัว

หน่วยที่ 12

การวิเคราะห์และการส่งเสริมการลงทุนในระดับชุมชน

โสตทัศน์ที่ # 12.1 การวิเคราะห์และการส่งเสริมการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการ

1. การวิเคราะห์และการส่งเสริมการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการ

ปัจจัยพื้นฐานในการประกอบธุรกิจ

1. ที่ดิน (Land)
2. แรงงาน (Labor)
3. ปัจจัยทุน (Capital) ซึ่งได้แก่ เงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักร และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ
4. การจัดการของผู้ประกอบการ (Entrepreneurship)

หน้าที่ทางธุรกิจ

องค์ประกอบสำคัญของการดำเนินธุรกิจ คือ การจัดสรรปัจจัยพื้นฐานในการประกอบกิจการ ไปสู่หน้าที่ต่าง ๆ ของธุรกิจ ได้แก่

1. การผลิต (Production)
2. การตลาด (Marketing)
3. การบริหารคนหรือแรงงาน (Personnel)
4. การจัดการการเงิน (Finance)

องค์ประกอบสำคัญในการดำเนินธุรกิจ

1. การผลิต (Production) ขบวนการที่ผู้ประกอบการใช้ทรัพยากร ที่ดิน แรงงาน และทุนหรือผลิตสินค้าและบริการตามความต้องการของตลาด

2. การตลาด (Marketing) หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการเคลื่อนย้ายสินค้าจากผู้ผลิตคนกลางไปยังผู้บริโภคคนสุดท้าย

3. การจัดองค์กรและการจัดการ (Organization & management) หมายถึง การจัดเตรียมรูปแบบและขนาดของธุรกิจให้เหมาะสมกับประเภทและขนาดของธุรกิจ

4. การจัดการการเงิน (Financial management) การตลาด การผลิต การจัดองค์กร และการเงิน กิจกรรมเหล่านี้ไม่ได้แยกดำเนินงานกันโดยสิ้นเชิง แต่สัมพันธ์กันตลอดเวลา เพื่อให้ธุรกิจดำเนินอย่างราบรื่น

การบริหารการเงิน (Financial Management)

1. การพิจารณาเงินทุนที่ต้องการ
2. การได้มาซึ่งเงินทุน
3. การพิจารณาดอกเบี้ย และการชำระคืนเงินทุน
4. การจัดทำรายงานการเงิน งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด
5. การวิเคราะห์รายงานการเงิน อัตราส่วนทางการเงิน
6. การหาจุดคุ้มทุน

การพิจารณาเงินทุนที่ต้องการ

1. ส่วนการลงทุน (Investing Capital) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการพัฒนาระบบธุรกิจ ส่วนมากจะเกิดก่อนการดำเนินงาน มักเป็นการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์
2. ส่วนเงินทุนเพื่อการดำเนินงาน (Working capital) ได้แก่ เงินทุนที่ธุรกิจจำเป็นต้องมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกรรมประจำ โดยทั่วไปจะพิจารณาเป็นรายปี

การได้มาซึ่งเงินทุน

1. อัตราดอกเบี้ยเท่าไร
2. ระยะเวลาการผ่อนชำระคืน
3. ใช้อะไรเป็นหลักประกัน
4. กลุ่มมีศักยภาพที่จะชำระคืนเงินต้นหรือไม่

การพิจารณาดอกเบี้ยและการชำระคืนเงินกู้

1. การชำระคืนเงินต้นเท่ากันทุกงวด
2. การชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย แบบเงินรวมเท่ากันทุกงวด

การจัดทำรายงานการเงิน (Financial Reports)

1. งบแสดงฐานะการเงิน (Balance Sheet)
2. งบกำไรขาดทุน (Income Statement)
3. งบกระแสเงินสด (Cash Flow)

การวิเคราะห์รายงานการเงินโดยวิธีอัตราส่วน (Ratio Analysis)

1. อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)
2. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการชำระหนี้ (Solvency Ratio)
3. อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Efficiency Ratio)
4. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)

2. การส่งเสริมการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการเกษตร

โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และกำหนดให้ทุกหน่วยงานบูรณาการลงทำงานในพื้นที่เดียวกัน (แปลงใหญ่) เพื่อสนับสนุนเกษตรกรตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานและความต้องการของเกษตรกร

ค่านิยมที่เกี่ยวข้อง

1. การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ หมายถึง การส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มการผลิตและการบริหารจัดการร่วมกัน ตลอดจนการจัดการด้านการตลาด เพื่อการลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มโอกาสในการแข่งขัน
2. กลุ่มการผลิตภายใต้การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ หมายถึง การรวมกลุ่มทำการปลูกพืช ประมง และปศุสัตว์ จำแนกตามจำนวนพื้นที่และจำนวนสมาชิก
3. คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด หมายถึง คณะอนุกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่กำกับ ดูแล และขับเคลื่อนดำเนินการพัฒนาการเกษตรตามนโยบายและแนวทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
4. คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ หมายถึง คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในราชการส่วนภูมิภาคให้มีเอกภาพ มีระบบสั่งการแบบเบ็ดเสร็จ และมีผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม
5. ทีมผู้จัดการแปลง หมายถึง ผู้จัดการแปลงที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด
6. ทีมสนับสนุน หมายถึง ทีมตลาด ทีมลดต้นทุนการผลิต และทีมบริหารจัดการ
7. คณะทำงาน ธ.ก.ส. สนับสนุนเกษตรแปลงใหญ่ หมายถึง พนักงานระดับจังหวัดที่ ธ.ก.ส. แต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่ในการสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินงานการเกษตรแบบแปลงใหญ่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนเงินทุนแก่กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์การเกษตร
2. เพื่อสนับสนุนการรวมกลุ่มการผลิตเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการผลิตสร้างอำนาจในการต่อรองด้านการผลิตและการตลาด
3. เพื่อพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มศักยภาพเกษตรกรรายย่อยในการรวมกลุ่มการผลิต การบริหารจัดการที่ดี และมีการเชื่อมโยงด้านการตลาดรับซื้อผลผลิตที่มั่นคง แน่นนอน อย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายการสนับสนุนสินเชื่อ

จำนวน 2,000 แปลง/กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตร ที่เข้าร่วมดำเนินการ ตามระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่ดำเนินงานทั่วประเทศ

แนวทางและเงื่อนไขโครงการ

1. คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดให้ความเห็นชอบโครงการของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตรที่เสนอขอรับการสนับสนุนสินเชื่อ
2. ช.ก.ส. เป็นผู้พิจารณาอนุมัติสินเชื่อให้กลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตรกลุ่มเป้าหมาย แปลง/กลุ่มละไม่เกิน 10 ล้านบาท
3. ช.ก.ส. คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3.01 บาท/ปี ตลอดระยะเวลาโครงการ
4. ช.ก.ส. แยกบัญชีออกจากการดำเนินงานปกติเป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐ เพื่อขอรับการชดเชยความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตจากรัฐบาล

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

1. ระยะเวลาโครงการ 1 พฤศจิกายน 2559 - 30 เมษายน 2570
2. ระยะเวลาการจ่ายเงินกู้ 1 ธันวาคม 2559 - 31 ธันวาคม 2564
3. ระยะเวลาการชดเชยดอกเบี้ยภายใน 5 ปี นับแต่วันกู้ ทั้งนี้ไม่เกินวันที่ 31 ธันวาคม 2569

การบริหารและการดำเนินโครงการ

1. การดำเนินการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - 1.1 ส่วนกลาง
 - 1.2 จังหวัด
2. การดำเนินการของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ช.ก.ส.)
3. การดำเนินการของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสมาชิกแปลงใหญ่

แนวทางการพิจารณาสินเชื่อ

1. คุณสมบัติผู้กู้
2. เกณฑ์ให้การสนับสนุนสินเชื่อโครงการ
3. การยื่นขอสินเชื่อ
4. การพิจารณากำหนดวงเงินกู้ตามโครงการ
5. เงื่อนไขการดำเนินโครงการ
6. หลักประกันเงินกู้
7. การบริหารความเสี่ยงของลูกค้า

งบประมาณโครงการ

- งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการรวมทั้งสิ้น 23,000 ล้านบาท ประกอบด้วย
1. วงเงินสินเชื่อ แผลง/กลุ่มละไม่เกิน 10 ล้านบาท 2,000 แผลง/กลุ่ม จำนวน 20,000 ล้านบาท
 2. งบประมาณสำหรับชดเชยดอกเบี้ยให้แก่ ธ.ก.ส. ในอัตราร้อยละ 3.00 บาท/ปี เป็นระยะเวลา 5 ปี รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 3,000 ล้านบาท

การกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงาน

1. กรมส่งเสริมการเกษตรและคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ ติดตามความก้าวหน้า ประสาน/สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ และรายงานผลการดำเนินงานให้กับ คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

2. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นผู้ประเมินผลโครงการทั้งระดับรายแปลงใหญ่ และการประเมินผลในภาพรวมทั้งโครงการ

ไสตท์ศน์ที่ # 12.2 การวิเคราะห์และการส่งเสริมการลงทุนสำหรับวิสาหกิจชุมชน

1. การวิเคราะห์การลงทุนสำหรับวิสาหกิจชุมชน

ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน หมายถึง การมีภูมิปัญญาขององค์กรหรือเครือข่ายขององค์กรชุมชนโดยที่ สมาชิกในชุมชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตการจัดการผลิตซึ่งไม่ได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อการสร้างกำไร ด้านการเงินเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงกำไรทางสังคมด้วย

ความสำคัญของวิสาหกิจชุมชน

ภาครัฐได้นำแนวคิดดั้งเดิมของคนไทยผสมผสานกับแนวคิดที่เป็นระบบการบริหารจัดการ แนวทางใหม่เพื่อสร้างธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะแนวคิดด้านธุรกิจชุมชน แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนและแนวคิดวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ให้แข็งแกร่งเพื่อที่จะสามารถแข่งขันกับตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศได้มากขึ้น

ประเภทของวิสาหกิจชุมชน

แบ่งประเภทของวิสาหกิจชุมชนตามลักษณะการประกอบการ

1. วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน เป็นการผลิตเพื่อกา
2. วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า เป็นวิสาหกิจชุมชนที่สามารถนำออกสู่ตลาดใหญ่ได้ ใรใช้ในท้องถิ่นเป็นหลัก

แบ่งตามการจัดระดับและขั้นตอนการพัฒนาการประกอบการของวิสาหกิจชุมชน

1. ระดับครอบครัว คือ วิสาหกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองเป็นการประกอบกิจกรรมเพื่อกินใช้ในครอบครัว
2. ระดับชุมชนและเครือข่าย คือ วิสาหกิจชุมชนแบบพอเพียงเป็นการประกอบกิจการเพื่อตอบสนองการอุปโภคบริโภคในชุมชนและเครือข่าย

รูปแบบของวิสาหกิจชุมชน

1. วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการเดี่ยว คือ วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการที่มีการบริหารจัดการโดยคณะผู้บริหารในชุมชนชุดเดียว
2. วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการในรูปแบบเครือข่าย คือ วิสาหกิจชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับกิจการอื่น ๆ โดยแต่ละวิสาหกิจต่างมีการประกอบการตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ของกิจการของตน

แนวคิดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแบบองค์รวมและแยกส่วน

1. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแบบองค์รวม คือ ระบบที่เชื่อมโยงวิสาหกิจชุมชนสู่บริบทชุมชนในระบบย่อยและระบบใหญ่ทั้งหมด
2. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแบบแยกส่วน คือ การมองแบบแยกส่วนตามองค์ประกอบของการดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเครื่องมือหลักที่ทำให้ทราบถึงศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเพื่อนำไปสู่แนวทางการเรียนรู้และได้พัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนอย่างเหมาะสม

แนวทางการสร้างเครือข่ายธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

1. ขั้นตอนการพัฒนาด้านวิสาหกิจชุมชน
2. ตัวอย่างการศึกษาการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ
3. หลักการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน
4. การประยุกต์หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

2. การส่งเสริมการลงทุนสำหรับวิสาหกิจชุมชน

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในฐานะส่วนงานที่รับผิดชอบวิสาหกิจชุมชน

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป (ฝปร.)
2. กลุ่มกิจการคณะกรรมการและยุทธศาสตร์ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน(กกว.)
3. กลุ่มทะเบียนและสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน (กทว.)
4. กลุ่มพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (กพว.)
5. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน (กผว.)
6. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน (กทท.)

โสตทัศนที่ # 12.3 การวิเคราะห์และการส่งเสริมการลงทุนสำหรับธุรกิจชุมชน

1. การวิเคราะห์การลงทุนสำหรับธุรกิจชุมชน

ความหมายของธุรกิจชุมชน

ธุรกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยบุคคลในชุมชนมีวัตถุประสงค์และอุดมการณ์ร่วมกันในการลงทุน การผลิต การบริหารจัดการ และร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของธุรกิจ

ความสำคัญของธุรกิจชุมชน

1. เปิดโอกาสให้มีการประกอบการ
2. ก่อให้เกิดการว่าจ้างงาน
3. ส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม
4. สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน
5. ลดปัญหาสังคมที่เป็นภัยคุกคามประเทศ

องค์ประกอบและขั้นตอนการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน

1. การมีอุดมการณ์ร่วมกัน
2. การมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน
3. การมีผลประโยชน์ร่วมกันและการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม
4. บุคคล รวมไปถึงผู้นำ สมาชิก และชาวบ้านทั่วไป
5. การบริหารจัดการ
6. กิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกฝน และปฏิบัติจริง
7. งบประมาณ

การจัดการธุรกิจชุมชน

1. การจัดการทรัพยากรมนุษย์
2. การจัดการการตลาด
 - 2.1 องค์ประกอบด้านผลิตภัณฑ์
 - 2.2 องค์ประกอบด้านราคา
 - 2.3 องค์ประกอบด้านการจัดจำหน่าย
3. การจัดการการผลิต
 - 3.1 หน้าที่ด้านวิศวกรรม
 - 3.2 หน้าที่การวางแผน

- 3.3 หน้าที่การควบคุมสินค้าคงเหลือ
- 3.4 หน้าที่การจัดซื้อจัดหา
- 3.5 หน้าที่การควบคุมคุณภาพ
- 4. การจัดการการเงินและบัญชี
 - 4.1 งบแสดงฐานะการเงิน
 - 4.2 งบกำไรขาดทุน

2. การส่งเสริมการลงทุนสำหรับธุรกิจชุมชน

วิสาหกิจเพื่อสังคม

วิสาหกิจเพื่อสังคม คือ องค์กรที่ต้องการเชื่อมโยงกิจกรรมเศรษฐกิจเข้ากับจุดประสงค์ทางสังคม เป็นองค์กรที่ทำธุรกิจที่ผู้ประกอบการทั่วไปไม่ทำเพราะผลกำไรไม่คุ้มกับต้นทุน หรือธุรกิจที่องค์กรเพื่อสังคมทั่วไปทำไม่ได้ไม่มีประสิทธิภาพพอ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. มีจุดประสงค์เพื่อสังคมเป็นเป้าหมายหลักขององค์กรที่ชัดเจน
2. รายได้หลักมาจากการขายสินค้าและบริการ
3. ผลกำไรส่วนใหญ่ต้องนำไปลงทุนตามวัตถุประสงค์มิใช่นำไปปันผลให้ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของ
4. มีความเป็นอิสระ
5. ให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อประโยชน์ของสังคม
6. เป็นองค์กรอิสระที่มีความน่าเชื่อถือ

บริษัทประชารัฐรักสามัคคีฯ

บริษัทประชารัฐรักสามัคคีฯ คือ บริษัทจำกัดเป็นรูปแบบบริษัทที่ไม่ได้หวังผลกำไร มองในเชิงสังคมคือแพลตฟอร์มที่ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชน โดยหน่วยงานรัฐไม่สามารถมาบริหารได้แต่ต้องบริหารในรูปของคณะกรรมการประชารัฐ โดยได้ดำเนินการนำร่องใน 5 จังหวัด คือ ภูเก็ต เพชรบุรี อุตรดิตถ์ บุรีรัมย์ และเชียงใหม่

หน่วยที่ 13

การส่งเสริมและการจัดการการลงทุนขององค์กรการเงิน

โสตทัศนที่ # 13.1 การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนขององค์กรการเงินภาคประชาชน

1. แนวคิดการจัดการทุนขององค์กรการเงินภาคประชาชน

ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชนเห็นความสำคัญในการบริหารจัดการเงินทุนให้เป็นเอกภาพ จึงให้มีการจัดตั้งสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน คือ "ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน" ให้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาเงินทุน โดยการส่งเสริมการบูรณาการกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงินในชุมชน ให้มีการเชื่อมโยงการบริหารจัดการเงินทุนชุมชนอย่างเป็นระบบ มีความเป็นเอกภาพ ชุมชนสามารถบริหารจัดการเงินทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้กับชุมชนอย่างแท้จริง

พัฒนาการของการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์จัดการกองทุนชุมชน

ปี 2551 กรมการพัฒนาชุมชนเริ่มโครงการนำร่องการจัดตั้งสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน ในจังหวัดที่อยู่เขตพื้นที่ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน (ศพช.) จำนวน 12 แห่ง ใน 12 จังหวัด

ปี 2559 การดำเนินเข้าสู่ยุคการบูรณาการและฟื้นฟูสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน พัฒนาศักยภาพการดำเนินงานคณะกรรมการฯ ด้านการบริหารจัดการสถาบัน มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจแนวทางการบริหารจัดการหนี้ไปสู่ 1 ครัวเรือน 1 สัญญา สนับสนุนการปรับรูปแบบสถาบันฯ สู่รูปแบบที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดไว้ปัจจุบัน

เส้นทางการสนับสนุนการดำเนินงานสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กรมการพัฒนาชุมชนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนบ่อยครั้ง ทำให้แนวทางการดำเนินงานสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ความหมายสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนเป็นการรวมตัวของกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงิน ที่มีอยู่ในชุมชน ทั้งที่จัดตั้งโดยภาคประชาชนและสนับสนุนจากภาครัฐ โดยมีการบูรณาการข้อมูลกองทุนชุมชนในพื้นที่และบูรณาการเชื่อมโยงการบริหารจัดการเงินทุนในชุมชนทำให้สามารถใช้เงินทุนในชุมชนอย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อแก้ปัญหาหนี้สินและบริหารจัดการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นแกนหลักในการจัดตั้ง
2. สมาชิก คือ กลุ่ม/องค์กรการเงินในชุมชน/หมู่บ้าน
3. คณะกรรมการสถาบันฯ จำนวน 1 คณะ จากตัวแทนกลุ่ม/ผู้นำ/ผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่วมกันบริหาร)
4. ระเบียบข้อบังคับสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน(ระเบียบกลางใช้ร่วมกัน)
5. บริหารจัดการหนี้ 1 ครั้วเรือน 1 สัญญา

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

1. กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน
2. ส่งเสริมการบริหารจัดการกองทุนและเงินทุนในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมกองทุนชุมชนให้มีการบูรณาการการบริหารจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบ
4. ประสานงานกับสถาบันการเงินและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อร่วมกันพัฒนากองทุนชุมชน
5. ส่งเสริมความรู้ ทักษะ และการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ เพื่อให้กองทุนในชุมชนมีความเข้มแข็ง
6. กำกับดูแลและควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมติที่ประชุม
7. ดูแลรักษาทรัพย์สินของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน
8. แต่งตั้งและถอดถอนคณะทำงานเฉพาะกิจของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน
9. จัดทำงบดุล - กำไรขาดทุนประจำปี
10. จัดทำร่างระเบียบข้อบังคับของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน
11. จัดประชุมตามที่กำหนดในระเบียบการดำเนินงาน
12. ดำเนินการอื่นใดที่เป็นประโยชน์กับสมาชิก

สมาชิกสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

1. สมาชิกเป็นรายกลุ่ม (ไม่ใช่รายบุคคล)
2. กลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงิน

เงินทุนดำเนินการ

1. เงินสมทบทุนจากกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงิน ที่เป็นสมาชิก
2. เงินบริจาค
3. เงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ/เอกชน

กิจกรรม

1. การบริหารจัดการหนี้ 1 ครั้วเรือน 1 สัญญา
2. กิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่ซ้ำซ้อนกับกิจกรรมที่สมาชิกสถาบันฯ ดำเนินการ

ระเบียบข้อบังคับ

1. จัดทำระเบียบของสถาบันฯ
2. กำหนดระเบียบฯ ให้ครอบคลุมและเอื้อต่อการดำเนินงานของสมาชิกสถาบันฯ ทุกกองทุน
3. ระเบียบฯ ต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารกองทุนต่างๆ ในชุมชน

2. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนขององค์กรการเงินภาคประชาชน

แนวทางการส่งเสริมการจัดตั้งสถาบันการจัดการเงินชุมชน

1. มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเข้มแข็งสามารถเป็นแกนหลักในการจัดตั้งสถาบันฯ
 - 1.1 ผ่านการประเมินการจัดระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ฯ
 - 1.2 คณะกรรมการฯ มีความพร้อมและสมัครใจ
 - 1.3 มีความน่าเชื่อถือ
 - 1.4 ได้รับการตรวจสอบสุขภาพทางการเงิน
2. มีกลุ่ม องค์กร กองทุนการเงินอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่น้อยกว่า 3 กลุ่ม
3. มีสถานที่ทำการพร้อมดำเนินงานสถาบันการจัดการเงินชุมชน
4. มีผู้นำชุมชน และตัวแทนกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงินชุมชน
5. ศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชนไม่เป็นพื้นที่ซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานสถาบันการเงินชุมชนในรูปแบบอื่น

ขั้นตอนการจัดตั้งสถาบันการจัดการเงินชุมชน

- ขั้นตอนที่ 1: เผยแพร่แนวคิด แนวทางการดำเนินงาน
- ขั้นตอนที่ 2: สสำรวจวิเคราะห์ข้อมูลกองทุนชุมชน
- ขั้นตอนที่ 3: ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมการวางแผนจัดตั้งสถาบันการจัดการเงินชุมชน
- ขั้นตอนที่ 4: จัดตั้งสถาบันการจัดการเงินชุมชน
- ขั้นตอนที่ 5 : รายงานผลการจัดตั้งและขึ้นทะเบียน สถาบันการจัดการเงินชุมชน

แนวทางการบริหารหนี้ 1 ครั้วเรือน 1 สัญญา

การบริหารจัดการหนี้ 1 ครั้วเรือน 1 สัญญา หมายถึง การบริหารจัดการหนี้ให้กับประชาชนที่เป็นหนี้จากกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงินในหมู่บ้าน/ชุมชนซ้ำซ้อนกันหลายสัญญาเงินกู้ ให้เหลือเพียงหนึ่งสัญญาเงินกู้ต่อหนึ่งครัวเรือน โดยการบริหารจัดการของสถาบันการจัดการเงินชุมชน

กระบวนการบริหารจัดการหนี้ไปสู่อำนาจ 1 คราวเรือน 1 สัญญา

1. จัดประชุมคณะกรรมการสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน
2. เตรียมข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารจัดการหนี้
 - 2.1 ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลเงินทุนทั้งหมด
 - 2.2 สืบหาข้อมูลลูกหนี้ทั้งหมดของกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงิน ที่เป็นสมาชิกสถาบันฯ
3. วิเคราะห์ข้อมูลลูกหนี้และจัดแบ่งประเภทลูกหนี้
4. ดำเนินการบริหารจัดการหนี้ให้เป็น 1 คราวเรือน 1 สัญญา
 - 4.1 เจรจาต่อรองระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้
 - 4.2 โอนภาระหนี้สินของลูกหนี้ที่เข้ารับการปรับโครงสร้างหนี้ ให้กับกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงินที่เป็นสมาชิกของสถาบันฯ กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
 - 4.3 ปรับเปลี่ยนสัญญากู้ยืมเงินของลูกหนี้จากเดิมที่มีหลายสัญญาให้เป็นเพียง 1 สัญญา 1 คราวเรือนหลังจากที่เจรจาทกลงกันได้แล้ว
 - 4.4 จัดทำทะเบียนการบริหารจัดการหนี้ไปสู่อำนาจ 1 คราวเรือน 1 สัญญา
5. ติดตามผลการดำเนินงาน

จุดกำเนิดของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

ชุมชนในประเทศไทยเกิดกลุ่ม กองทุน กลุ่ม อาชีพ และองค์กรต่าง ๆ ขึ้นเป็นจำนวนมาก บางกองทุนมีความเติบโต บางกองทุนล้มหายไป กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ จึงมีนโยบายสนับสนุนให้ชุมชนมีการจัดตั้งสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนากองทุนชุมชนกลุ่มต่าง ๆ และองค์กรการเงิน โดยเป็นแกนกลางในการบูรณาการกองทุนชุมชนให้มีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน ชุมชนได้ดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันและสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยตนเองนำไปสู่การพัฒนาชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

แนวคิดกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

แนวคิดการจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อจัดทำกองทุนสวัสดิการชุมชนนี้เป็นการนำหลักการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้แก่ หลักคุณธรรม 4 ประการคือ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ ให้เกิดขึ้นในตัวคน กระบวนการทำให้เกิดการรวมตัวสร้างโอกาสให้ใช้เงินตราเป็นเครื่องพัฒนาคน เกิดการใช้สาระของความเป็นมนุษย์ในมิติที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนพัฒนาคนในชุมชนให้รู้จักการให้ การละอาย การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นการให้ในรูปของตัวเงิน แรงงาน ความคิด และการเป็นผู้รับอย่างมีศักดิ์ศรี

แนวคิดเบียดูชุมชน

จากวิกฤติเศรษฐกิจของไทยที่เกิดขึ้นในปี 2540 ทำให้ชาวบ้านในอำเภออุดรฯ ได้พยายามหาทางออกด้วยการฟื้นฟูวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนและได้รับคำแนะนำจากกลุ่มสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา โดยได้รับเงินสนับสนุนจากมูลนิธิญี่ปุ่น หน่วยงานอาสาสมัครแคนาดา หน่วยงานอาสาสมัครอังกฤษ และโครงการศึกษาและปฏิบัติการพัฒนาเข้ามาช่วยเหลือให้กลุ่มพัฒนาระบบเงินตราชุมชนเองในประเทศไทยขึ้นเป็นแห่งแรก ในชื่อว่า “เบียดูชุมชน” มีจุดประสงค์เพื่อสร้างระบบแลกเปลี่ยน กระตุ้นการแลกเปลี่ยนและการผลิตทรัพยากรภายในชุมชน ส่งเสริมให้สมาชิกสามารถออมเงินบาทเพิ่มมากขึ้น ทำให้ลดภาระหนี้สินที่มีต่อภายนอกและเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในชุมชน

โสตทัศน์ที่ # 13.2 การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการลงทุนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. แนวคิดการจัดการลงทุนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

พัฒนาการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนและสถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการก่อตั้งอยู่ในช่วงระหว่าง 8-9 ปีมากที่สุด ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยเป็นการเติบโตมาจากกลุ่มออมทรัพย์ที่มีอยู่ในชุมชน ในส่วนของการจัดการเงินของสถาบันการเงินชุมชน พบว่า เงินมีการจัดการระบบการเงินหรือระบบบัญชี โดยการนำเงินของกองทุนไปฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์ คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารออมสิน เป็นส่วนใหญ่ และอีกส่วนหนึ่งเก็บสำรองใช้จ่ายที่กองทุนสำหรับประเภทบัญชีของสถาบันการเงินนั้น

บทบาทและทิศทางของกองทุนหมู่บ้าน

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้เกิดการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม อีกทั้งเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

2. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ
2. เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนและประสานงานในการกู้ยืมเงินระหว่างกองทุนหมู่บ้าน
3. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเอง
4. สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
5. สนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชน

หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้านทั้งในส่วนเงินอุดหนุนและเงินกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นเพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน
3. ศูนย์กลางในการเรียนรู้การพัฒนาโดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนด้านวิชาการและเป็นพี่เลี้ยงจัดการกองทุน
4. การติดตามและประเมินผลโดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

โครงการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนอย่างยั่งยืนโดยศาสตร์พระราชา ตามแนวทางพระราชรัฐ โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) เสนอให้มีการสนับสนุนต่อยอดเงินทุนเพื่อต่อยอดโครงการเดิมหรือสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้วยการให้โอกาสประชาชนบริหารจัดการและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนด้วยทรัพยากร ภูมิปัญญา และการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยสนับสนุนการประกอบอาชีพเพื่อสร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยศาสตร์พระราชา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้านและชุมชน
2. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางพระราชรัฐ
3. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ในหมู่บ้าน/ชุมชน
4. เพื่อเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในหมู่บ้านและชุมชนให้ดีขึ้น

5. เพื่อปลูกจิตสำนึกในการบริหารงบประมาณดำเนินการกิจกรรมร่วมกัน
6. ชื้อ จัดหา รับ เช่า เช่าซื้อ ถู้อกรรมสิทธิ์ ครอบครอง และจัดการโดยประการอื่นซึ่งทรัพย์สินใด ๆ
7. ขาย โอน จำนอง จำนำ แลกเปลี่ยน และจำหน่ายทรัพย์สิน อันเกิดจากการดำเนินโครงการ
8. กู้ยืมเงิน นิติบุคคลหรือสถาบันการเงินที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

หลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณ

โครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางพระราชรัฐ ดำเนินการสนับสนุนเงินทุนให้แก่กองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองที่มีความพร้อมกองทุนละไม่เกิน 500,000 บาท

คุณสมบัติขั้นต้นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่จะเข้าร่วมโครงการ

1. จัดทะเบียนเป็นนิติบุคคล
2. มีมติที่ประชุมสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองเห็นชอบ
3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองมีการบริหารจัดการที่ดีโปร่งใสตรวจสอบได้
 - 3.1 มีการจัดทำงบการเงินที่ปีที่ผ่านมาและสามารถตรวจสอบได้
 - 3.2 มีการหมุนเวียนเงินทุนอย่างสม่ำเสมอ
 - 3.3 มีการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบภายใน
4. มีแผนการพัฒนากองทุน
 - 4.1 แผนการใช้จ่ายเงินเพื่อดำเนินโครงการที่ชัดเจน
 - 4.2 แผนการขยายการรับสมัครสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง
 - 4.3 แผนการออมเงินเพื่อประกันความเสี่ยง
 - 4.4 แผนการสร้างระบบสวัสดิภาพ สวัสดิการ
5. คุณสมบัติอื่นที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจะได้กำหนดต่อไป

กิจกรรมตามแผนการขับเคลื่อนดำเนินงานโครงการ

1. จัดตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน หรือบุคคล เพื่อดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด
2. ออกประกาศ/ระเบียบ/คู่มือการดำเนินงานโครงการ
3. ประชุมเชิงปฏิบัติการการดำเนินโครงการให้กับกลไกการขับเคลื่อนทั้งส่วนกลางและภูมิภาค
4. อบรมหลักสูตร “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน”
5. อุดหนุนงบประมาณสนับสนุนโครงการต่างๆ
6. ฐานข้อมูลโครงการ
7. การติดตาม/ประเมินผลโครงการ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กองทุนหมู่บ้านฯ ประชุมสมาชิกเพื่อเสนอโครงการและกำหนดผู้รับผิดชอบคณะต่าง ๆ
2. ศูนย์ปฏิบัติการระดับจังหวัดของ สทบ. สอบทานความพร้อม
3. สทบ./คณะอนุกรรมการดำเนินงานฯ อนุมัติโครงการ
4. สทบ. โอนเงินงบประมาณเข้าบัญชีประจำรัฐของกองทุนหมู่บ้านฯ
5. กองทุนหมู่บ้านฯ ดำเนินโครงการ/จัดซื้อจัดจ้าง/เบิกจ่ายงบประมาณ/ตรวจสอบ/ประเมินผล
6. กองทุนหมู่บ้านฯ รายงานผลต่อสาธารณะ และ สทบ.
7. สทบ. สรุปรายงานเสนอรัฐบาล

ไต่ทศน์ที่ # 13.3 การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนของสถาบันการเงินชุมชน

1. แนวคิดการจัดการทุนของสถาบันการเงินชุมชน

สถาบันการเงินชุมชน หมายถึง สถาบันการเงินของชุมชนที่จัดตั้งขึ้นโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้บริการทางการเงินที่สามารถตอบสนองความต้องการแก่ประชาชนในชุมชน

กระทรวงการคลังเตรียมผลักดันการออกกฎหมายสนับสนุนการจัดตั้งองค์การการเงินในระดับชุมชนเพื่อให้สถาบันการเงินชุมชนของชาวบ้านในปัจจุบัน ดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย รัฐบาลต้องการให้เกิดสถาบันการเงินระดับชุมชนในทุกตำบลทั่วประเทศ ซึ่งจะทำให้ชาวบ้านมีสถาบันการเงินเล็ก ๆ กระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งการมีสถาบันการเงินชุมชนจะทำให้เงินทุนอยู่กับชาวบ้าน เพื่อประโยชน์ของชาวบ้าน ไม่ถูกดูดมาไว้ที่ส่วนกลาง

แนวคิดสถาบันการเงินชุมชน

สถาบันการเงินชุมชนถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนในชุมชนชนบทที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ถูกต้อง และเข้าสู่แหล่งเงินทุนอย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาระบบการเงินที่สนับสนุนเศรษฐกิจฐานราก

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถาบัน

1. เป็นแหล่งเงินทุนระยะสั้นระยะปานกลางและระยะยาว
2. ส่งเสริมการออมของสมาชิกและประชาชนอย่างต่อเนื่อง
3. ขยายรูปแบบการให้บริการที่ตรงกับความต้องการของชุมชน และครอบคลุมพื้นที่
4. เปิดให้บริการธุรกรรมทางการเงินขั้นพื้นฐาน

กิจกรรมสถาบันการเงินชุมชน

1. ส่งเสริมการออมแก่ชุมชน
2. รับฝากเงินจากสมาชิกและประชาชน
3. ให้สินเชื่อแก่สมาชิกและประชาชน
4. กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนอื่น
5. จัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน
6. ให้บริการธุรกรรมทางการเงินและธุรกรรมอื่น ๆ
7. จัดสรรรายได้เพื่อดำเนินการให้บริการและพัฒนาศักยภาพ

มาตรฐานสถาบันการเงินชุมชน

1. ความสามารถในการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนต้องมีขีดความสามารถในการดำรงอยู่ในการให้บริการ
2. ความหลากหลายของบริการทางการเงินต้องมีความสะดวก รวดเร็ว และค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม
3. การขยายโอกาสในการเข้าถึงและให้บริการทางการเงินแก่ผู้มีรายได้น้อย

แนวคิด พ.ร.บ. สถาบันการเงินประชาชน

1. คณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชนมีหน้าที่เสนอนโยบาย แนวทางพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชนต่อ ครม. และเป็นผู้กำกับดูแล
2. ธนาคารผู้ประสานงานทำหน้าที่สนับสนุนและเป็นตัวกลางในการทำธุรกรรมการเงินระหว่างสถาบันการเงินประชาชน
3. สถาบันการเงินประชาชนจัดตั้งขึ้นเมื่อได้รับความเห็นชอบจาก กกก. และจดทะเบียนตาม พ.ร.บ.
4. คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนทำหน้าที่บริหารสถาบันการเงินประชาชน
5. ทรัพย์สินของสถาบันการเงินประชาชน ได้แก่ เงินที่สมาชิกร่วมลงทุน และผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของสถาบันฯ
6. สถาบันการเงินประชาชนมีหน้าที่บริการการเงิน พัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต สวัสดิภาพ และสวัสดิการของสมาชิกและประชาชนในชุมชน
7. สถาบันฯ ทำงบการเงินแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินงานต่อสมาชิกและสาธารณชน ภายใน 150 วันนับจากวันสิ้นปี
8. ผู้อนุมัติให้สถาบันฯ ดำเนินการหรือเว้นดำเนินการเพื่อทำผิดหน้าที่ของตนโดยทุจริต โทษจำคุก 1-5 ปี และปรับไม่เกิน 500,000 บาท

2. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนของสถาบันการเงินชุมชน

กองทุนการเงินสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นสถาบันการเงิน มี 3 รูปแบบ คือ

1. เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่เป็นกองทุนหมู่บ้าน
2. มาจากกลุ่มกิจกรรมการเงินต่าง ๆ ของชุมชน และพัฒนาจนเป็นสถาบันการเงิน
3. มาจากการรวมทุกกองทุนทุกประเภทที่มีในชุมชนแล้วแปรสภาพเป็นสถาบันการเงิน

มาตรฐานกองทุนหมู่บ้านที่จะพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. เป็นกองทุนที่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ตามพ.ร.บ.กองทุนหมู่บ้านฯ
2. เป็นกองทุนที่มีเงินออมหรือทุนสำรองบางส่วนของตนเอง
3. มีเทคโนโลยีและโปรแกรมในการบริหารจัดการ
4. มีมาตรฐานด้านการเงินและบัญชี
5. มีการขยายวงเงินกู้และระยะเวลาการชำระจากสถาบันการเงิน
6. มีการรวมกลุ่มต่างๆ เข้าในกองทุน และกลุ่มที่มุ่งเน้นการจัดสวัสดิการชุมชน
7. มีคณะกรรมการที่มาจากภาคประชาชนและมีกระบวนการบริหารงานที่โปร่งใส
8. มีโครงการของกองทุนในการแก้ไขปัญหาให้กับสมาชิกและชุมชน
9. มีการรายงานผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนากองทุนเป็นสถาบันการเงินชุมชน

1. ปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านผู้นำ และด้านการบริหารจัดการ
2. ปัจจัยภายนอก เช่น การสนับสนุนด้านการเงิน ทุนดำเนินการ ความรู้ด้านบัญชี

ระบบคอมพิวเตอร์ การให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการ การติดตามประเมินผลที่เป็นระบบ เป็นต้น
แนวทางที่ภาครัฐควรพิจารณาในเชิงนโยบายเพื่อเป็นกลไกในการผลักดันให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งในทุกมิติและสามารถพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนได้

1. ภาครัฐในระดับนโยบายจะต้องดำเนินการส่งเสริมและพัฒนากองทุนและสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชนที่มีความมั่นคง
2. ภาครัฐควรให้ความสนใจกับการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเงินเพื่อชุมชนเพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งการระบบการเงินชุมชนดังกล่าวในการสร้างอาชีพ รายได้ และการจัดสวัสดิการชุมชน
3. ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับองค์กรการเงินชุมชนที่มีระบบการจัดการที่เอื้อต่อการจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานของชุมชนและให้เงินทุนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับสมาชิกและชุมชน
4. ควรส่งเสริมธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารของรัฐ
5. ควรมีการพัฒนากระบวนการและรูปแบบธุรกรรมการเงินของสถาบันการเงินชุมชน โดยผ่านการกำหนดกฎหมายและกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
6. ภาครัฐควรมีการจัดระบบและมหกรรมการเงินชุมชนเพื่อสร้างเครือข่ายการเงินชุมชนให้เป็นที่ยอมรับที่เชื่อมกับธนาคารพาณิชย์และกองทุนของภาครัฐอื่น ๆ

หน่วยที่ 14

การส่งเสริมและพัฒนากิจการทุนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โสตทัศน์ที่ # 14.1 แนวคิดการส่งเสริมและพัฒนากิจการทุนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การเปลี่ยนแปลงกระแสการพัฒนาของโลกหรือกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) นำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและกลไกการตลาดที่ก่อให้เกิดการเติบโต จนเป็นผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ชีวิตมนุษย์ สัตว์ และพืชพรรณธรรมชาติ ในปี พ.ศ. 2526 สหประชาชาติได้จัดตั้งสมัชชาโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา หรือ “Brundtland Commission” ได้เรียกร้องให้ชาวโลกเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตให้ปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับข้อจำกัดของธรรมชาติ รวมทั้งได้เสนอว่ามนุษยชาติสามารถที่จะทำให้เกิด "การพัฒนาที่ยั่งยืน" ขึ้นมาได้

ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง รูปแบบของการพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบันโดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดทอนความสามารถในการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง

แนวคิดหรือหลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวคิดของมิลล เทเลอร์ ประกอบด้วย

1. พื้นฐานแนวคิดทางนิเวศวิทยาและระบบนิเวศ
2. ขอบเขตและความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. แนวคิดที่ตจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืนจะแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่

1. พัฒนาคอนซึ่งเป็นแกนกลางของการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. พัฒนารัฐชาติหรือสิ่งแวดล้อมด้วยการพิทักษ์รักษาบำรุง

หลักการพัฒนาแบบยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลในสามมิติ ดังนี้

1. มิติการพัฒนาด้านสังคม
2. มิติการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
3. มิติการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. คำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. คำนึงถึงความเป็นองค์รวม
3. คำนึงถึงเทคโนโลยีและความรู้ใหม่

การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การพัฒนาเพื่อมุ่งไปสู่ความยั่งยืนมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ดังนี้

1. คุณภาพสังคมไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2. เศรษฐกิจเกิดการขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพทั้งระดับภายในและภายนอกประเทศ
3. การกระจายการพัฒนาอย่างเป็นธรรม
4. การมีระบบบริหารจัดการที่ประชากรทุกภาคส่วนของสังคม

ประเทศไทยกำหนดใช้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนมีทั้งหมด 7 อย่าง ได้แก่

1. พัฒนาคุณภาพคนอย่างต่อเนื่อง
2. เน้นความสมดุลและชนบท โดยทำให้เกิดความสมดุลและเชื่อมโยงกัน
3. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเรื่องการแย่งชิงทรัพยากรในภาคเศรษฐกิจ
4. พัฒนาการจัดการเศรษฐกิจมหภาคทั้งเรื่องการเงิน การคลัง ภาษี
5. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ
6. พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เข้ากับเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. บริหารจัดการที่ดีทุกระดับทั้งการเมือง ราชการ เอกชน ชุมชน และครอบครัว

2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงหลังของทศวรรษ 2530 รัชกาลที่ 9 ได้เน้นย้ำถึงเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ต้องการความสมดุล ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน พัฒนาความเป็นอยู่ของครอบครัวและชุมชน โดยยึดหลักทางสายกลาง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงสามารถนำมาประยุกต์ได้ในหลากหลายกลุ่ม บุคคล องค์กร และสังคม ใหม้มีความสามารถที่จะรับความผันผวนจากการเปลี่ยนแปลงอย่างมีสติและมีเหตุผลอันนำไปสู่การดำเนินชีวิตภายใต้วิถีการพัฒนาที่สมดุลและสร้างความสุขได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของสังคมไทย เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์

องค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. กรอบแนวคิด
2. คุณลักษณะ
3. หลักการของความพอเพียง
 - 3.1 ความพอประมาณ
 - 3.2 ความมีเหตุผล
 - 3.3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
4. เงื่อนไขสำคัญ
 - 4.1 เงื่อนไขความรู้
 - 4.2 เงื่อนไขคุณธรรม
5. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 5.1 ขจัดความยากจน ในทุกรูปแบบ
 - 5.2 การขจัดความหิวโหย
 - 5.3 สร้างหลักประกันเรื่องการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีและส่งเสริมสวัสดิภาพ
 - 5.4 การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ
 - 5.5 การให้ความเสมอภาคเท่าเทียมทางเพศ และการให้อำนาจผู้หญิง และเด็กหญิงทุกคน
 - 5.6 การสร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยและมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน
 - 5.7 การมีพลังงานที่สะอาดและราคาถูกลง
 - 5.8 ส่งเสริมงานที่มีคุณค่าและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
 - 5.9 การส่งเสริมอุตสาหกรรมนวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน
 - 5.10 ลดความเหลื่อมล้ำของรายได้
 - 5.11 การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน
 - 5.12 การบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืน
 - 5.13 การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
 - 5.14 การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน
 - 5.15 การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก
 - 5.16 การสร้างสังคมสันติสุข การสร้างคุณธรรม และสถาบันอันเป็นที่พึงของส่วนรวม
 - 5.17 การมีส่วนร่วมของประชาชนในเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. แนวคิดการส่งเสริมและพัฒนากิจการทุนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)

แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล ปัจจุบันแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนกำลังเป็นที่สนใจของตลาดทุนทั่วโลก ทั้งตลาดทุนในประเทศพัฒนาแล้ว และในกลุ่มประเทศเกิดใหม่

แนวคิดการเติบโตของการลงทุนที่ยั่งยืน (Sustainable Investment)

1. การลงทุนที่ยั่งยืน (Sustainable investment)

การลงทุนที่ยั่งยืน เป็นประเภทการลงทุนแนวใหม่ที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วตามกระแสความสนใจด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ของนักลงทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยตลาดหลักทรัพย์สมาชิก 51 แห่ง ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการลงทุนที่ยั่งยืน 3 แนวทาง ดังนี้

1. เพิ่มความตระหนักเกี่ยวกับ ESG ในกลุ่มบริษัทจดทะเบียน
2. พัฒนาสินค้าและบริการด้านข้อมูลสำหรับนักลงทุนที่สนใจจะลงทุนในด้านนี้
3. พัฒนาตลาดเฉพาะด้านสำหรับการลงทุนที่ยั่งยืนบางสาขา

กลยุทธ์การลงทุนอย่างยั่งยืนที่พบในปัจจุบันสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. กองทุนที่ “รับผิดชอบต่อสังคม” หรือ “ลงทุนอย่างมีศีลธรรม”
2. กลยุทธ์การลงทุน “สีเขียว”
3. การผนวกประเด็น ESG เข้าไปใน “เนื้อใน” ของกิจกรรมการลงทุนกระแสหลัก

2. การพัฒนาที่ยั่งยืน กับ CSR

การพัฒนาที่ยั่งยืนควรต้องใส่ใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมและในประเด็นต่าง ๆ ทางด้านสังคมด้วย ไม่ควรมุ่งเน้นแต่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว ขณะเดียวกันเริ่มมีข้อเรียกร้องมากต่อนองค์กรธุรกิจให้คำนึงถึงปัญหาสังคมและปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน โดยมีคำที่ใช้เรียกกันคือ “Corporate social responsibility” แปลเป็นไทยได้ว่า “ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ” หรือเรียกย่อ ๆ ว่า “CSR”

3. นิยามและองค์ประกอบของ CSR

CSR คือ ความมุ่งมั่นหรือพันธสัญญาธุรกิจมีอยู่อย่างต่อเนื่องในการประพฤติปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้วยการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงาน ตลอดจนครอบครัวของเขาเหล่านั้น รวมถึงมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมในวงกว้าง

CSR มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อม
2. แรงงาน

3. สิทธิมนุษยชน
4. การมีส่วนร่วมกับชุมชน
5. มาตรฐานการดำเนินธุรกิจ
6. ตลาด
7. การพัฒนาองค์กร และการพัฒนาเศรษฐกิจ
8. สุขอนามัย
9. การศึกษาและการพัฒนาภาวะผู้นำ
10. การบรรเทาสาธารณภัย

4. ISO26000 Guidance on Social Responsibility: SR

ISO 26000 Social Responsibility เป็นมาตรฐานการแสดงความรับผิดชอบต่อผลกระทบของสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของคนในสังคม ปัจจุบันกระแสการสร้างควมรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรได้เข้ามาสู่โลกธุรกิจอุตสาหกรรมอย่างจริงจัง เนื่องจากปัญหาวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อมและแรงงานในทั่วทุกมุมโลก ดังนั้นจึงได้มีการแสวงหาแนวคิดและแนวทางดำเนินการเพื่อให้เกิดความสันติและการสานสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยหลัก 7 ประการของ ISO 26000 มีดังนี้

1. หลักการปฏิบัติตามกฎหมาย
2. หลักการเคารพต่อแนวปฏิบัติระดับชาติหรือระดับสากล
3. หลักการให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
4. หลักของการแสดงรับผิดชอบต่อที่สามารถตรวจสอบได้
5. หลักการความโปร่งใส
6. หลักการความเคารพในสิทธิมนุษยชน
7. หลักการความเคารพในความหลากหลาย

องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นมีองค์ประกอบหลากหลายซึ่งใน ISO 26000 ได้กำหนดองค์ประกอบหลักของความรับผิดชอบต่อไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี
2. คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน
3. ข้อปฏิบัติด้านแรงงาน
4. การดูแลสิ่งแวดล้อม
5. การดำเนินธุรกิจอย่างเป็นธรรม
6. ใส่ใจต่อผู้บริโภค
7. การแบ่งปันสู่สังคมและชุมชน

โสตทัศนที่ # 14.2 มาตรการและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากิจการจัดการทุนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1. มาตรการส่งเสริมและพัฒนากิจการจัดการทุนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

รัฐบาลมีเป้าหมายสร้างความเข้มแข็งของประเทศจากภายในด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนระดับฐานรากอยู่ได้อย่างยั่งยืนและต่อยอดไปสู่ตลาดโลก โดยหนึ่งในมาตรการสำคัญล่าสุดของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) คือ มาตรการส่งเสริมการลงทุนท้องถิ่น (Local Investment) ซึ่งประกอบด้วย 3 แนวทางคือ

1. การส่งเสริมให้เกิดโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
2. การส่งเสริมกิจการศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน
3. การส่งเสริมกิจการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

มาตรการส่งเสริมการลงทุนท้องถิ่น (Local Investment)

มาตรการส่งเสริมการลงทุนท้องถิ่นช่วยส่งเสริมให้เกิดการลงทุนที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น การส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร การส่งเสริมศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน และการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน อันจะเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และวิสาหกิจชุมชนโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้ท้องถิ่น

วิเคราะห์บริบทการดำเนินงานในอดีต

ธุรกิจชุมชนเป็นกิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการช่วยกันดำเนินงานบางส่วนหรือทั้งหมด นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐมีนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมธุรกิจชุมชนในระดับต่าง ๆ 3 รูปแบบ คือ

1. เป็นหน่วยงานที่มีนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมธุรกิจชุมชนโดยตรง
2. หน่วยงานที่มีนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมธุรกิจชุมชนบางส่วน
3. หน่วยงานที่มีนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจชุมชนโดยอ้อม

ปัญหาและอุปสรรค

1. การขาดวิสัยทัศน์หรือแนวความคิดที่ชัดเจนร่วมกันในการส่งเสริมธุรกิจชุมชน
2. ปัญหาโครงสร้างและระบบราชการทำให้ไม่สามารถสนับสนุนธุรกิจชุมชนได้อย่างเป็นระบบ
3. ขาดการประสานนโยบายและแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามแผนได้

2. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนากิจการทุนด้านเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กระแสโลกาภิวัตน์ได้ทำให้ประเทศที่มีการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจเสรีโดยการเปิดประเทศในการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศอย่างประเทศไทยต้องอยู่ท่ามกลางกระแสการพัฒนาที่มุ่งเน้นการแข่งขันกันอย่างรุนแรงเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ ซึ่งทำให้ประเทศไทยต้องปรับตัวให้สามารถเชื่อมโยงเศรษฐกิจของประเทศเข้ากับระบบเศรษฐกิจโลกได้อย่างรู้เท่าทันเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชาติได้อย่างแท้จริง

ความหมายและองค์ประกอบของทุนทางเศรษฐกิจ

ทุนทางเศรษฐกิจประกอบด้วย 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ทุนทางกายภาพ (Physical capital)
 - 1.1 สินทรัพย์ถาวร (Fixed asset)
 - 1.2 สินทรัพย์दानโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure asset)
 - 1.3 ที่ดิน น้ำ ป่าไม้และระบบนิเวศน
2. ทุนหรือสินทรัพย์ทางการเงิน (Financial capital/assets)
 - 2.1 ทอง
 - 2.2 เงินสด เงินฝาก และสินเชื่อ
 - 2.3 เงินสะสมประกันชีวิต
 - 2.4 หลักทรัพย์
 - 2.5 สินเชื่อทางการค้าและอื่นๆ
3. สินทรัพย์ที่ไม่สามารถจับต้องได้ทางกายภาพ แต่สามารถอ้างสิทธิ ประโยชน์ได้ในอนาคต
 - 3.1 กลุ่มที่มีการจดทะเบียน
 - 3.2 ความรู้/ภูมิปัญญา
 - 3.3 วัฒนธรรม
 - 3.4 ทักษะและศักยภาพของมนุษย์
 - 3.5 การบริหารจัดการที่ดี
4. แรงงาน/ทรัพยากรมนุษย์

สถานภาพทุนทางเศรษฐกิจ

1. สถานภาพของทุนทางกายภาพ
 - 1.1 สถานภาพสินทรัพย์ถาวร (Fixed assets) ระดับประเทศ
 - 1.2 โครงสร้างพื้นฐาน

2. สถานภาพทุนหรือสินทรัพย์ทางการเงิน
 - 2.1 ระดับประเทศ
 - 2.2 ระดับชุมชน
 - 2.3 ระดับครัวเรือน
3. สถานภาพทุนหรือสินทรัพย์ที่เป็น Intangibles (สินทรัพย์ที่ไม่สามารถจับต้องได้)
4. การประเมินสภาพภาพของทุนด้านแรงงาน/ทรัพยากรมนุษย์

ความเชื่อมโยงระหว่างทุนทางเศรษฐกิจ สังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความเชื่อมโยงในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในประเทศและสร้างรายได้เงินตราต่างประเทศจากการส่งออกไปยังตลาดโลกนั้น ต้องใช้ทุนทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกอบ สวัสดิการสังคมจะเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพและยั่งยืนได้หากการพัฒนาเศรษฐกิจสามารถสร้างรายได้ส่วนเกินได้เพียงพอเพื่อไปเสริมสร้างสวัสดิการสังคมให้เกิดขึ้น ขณะเดียวกันการสร้างรากฐานทุนทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตของภาคเศรษฐกิจได้อย่างมีคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจ หากทรัพยากรเสื่อมโทรมลงหมายถึงต้นทุนทางเศรษฐกิจสูงขึ้น ดังนั้นการดูแลทรัพยากรธรรมชาติให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปพร้อมกัน

ข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางเศรษฐกิจ

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางกายภาพ
 - 1.1 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้
 - 1.1.1 การปรับโครงสร้างภาคเกษตร
 - 1.1.2 การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม
 - 1.1.3 การปรับโครงสร้างการท่องเที่ยว การบริการ และการค้า
 - 1.1.4 การบริหารการเงินการคลัง
 - 1.1.5 วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีวิจัยและนวัตกรรม
 - 1.1.6 การพัฒนาระบบโลจิสติกส์
 - 1.1.7 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
 - 1.1.8 การพัฒนารัฐวิสาหกิจ
 - 1.1.9 การพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินยุทธศาสตร์ชาติ

- 1.2 ยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
 - 1.2.1 การดำเนินนโยบายต่างประเทศเชิงรุก
 - 1.2.2 การส่งเสริมความสัมพันธ์กับนานาชาติ
 - 1.2.3 การส่งเสริมความร่วมมือใตกรอบพหุภาคีและการสร้างบทบาทไทยในเวทีโลก
- 1.3 การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
 - 1.3.1 การปรับปรุงกฎหมาย
 - 1.3.2 การปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม
 - 1.3.3 การพัฒนาระบบราชการ
 - 1.3.4 การป้องกันและปราบปรามทุจริต
 - 1.3.5 การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในภาคเอกชนและสังคม
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางการเงิน
 - 2.1 การรักษาเสถียรภาพภายนอกด้านดุลบัญชีเดินสะพัดและเงินสำรองระหว่างประเทศ
 - 2.2 การติดตามและกำกับดูแลการเคลื่อนย้ายเงินทุน
 - 2.3 เปิดโอกาสให้สถาบันการเงินไทยทำธุรกรรมการเงินใหม่ ๆ
 - 2.4 การส่งเสริมการออมในประเทศ
 - 2.5 ด้านการระดมทุนและจัดสรรทุนให้กับภาคการผลิต
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนที่เป็น Intangibles
 - 3.1 เน้นแรงผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับการพัฒนาและวิจัย
 - 3.2 ส่งเสริมภาคเอกชนให้มีการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพิ่มขึ้น
 - 3.3 วางแนวทางในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาให้เหมาะสมกับการพัฒนาประเทศ
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาแรงงาน/ทรัพยากรมนุษย์
 1. การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 2. การอนุรักษ์สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงาม
 3. การเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน
 4. การเสริมสร้างความมั่นคงของชีวิตและสังคม
 5. การเตรียมความพร้อมแก่สังคมเพื่อให้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของระบบเศรษฐกิจ

บทบาทของภาคีการพัฒนาและผู้มีส่วนรวม

การสร้างสมดุลและยั่งยืนในการใช้ทุนทางเศรษฐกิจให้เกิดความมั่งคั่งของประเทศนั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยแต่ละภาคส่วนจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประเทศ พร้อมทั้งมุ่งรับผิดชอบกับบทบาทในการพัฒนาประเทศของตนเป็นพิเศษ มิฉะนั้นแล้ว การพัฒนาประเทศคงไม่ประสบความสำเร็จตามที่ใฝ่หวังไป

3. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนด้านสังคมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

ทุนทางสังคมมีอยู่ 2 ส่วน คือ ทรัพยากรที่มีอยู่ในตัวบุคคลชุมชน กลุ่ม/องค์กร ประเทศนั้น ๆ และทุนที่ต้องมีการบูรณาการเพื่อให้เกิดผลที่มีคุณค่าสำหรับการพัฒนาตนเอง ชุมชน กลุ่ม/องค์กร และประเทศนั้น ๆ ดังนั้นในการพัฒนาทุนทางสังคมให้มีความยั่งยืนการศึกษาถือเป็นจุดเชื่อมโยงที่จะสามารถบูรณาการองค์ความรู้ที่เป็นทุนทางสังคมให้มีการพัฒนาอย่างยาวนานและยั่งยืนส่งผลต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

การจำแนกระดับของทุนทางสังคม

1. ระดับมหภาค
2. ระดับจุลภาค
3. ทุนทางสังคมที่เป็นเรื่องโครงสร้าง

หากให้เกณฑ์ ระดับ ทิศทาง และความจำเป็นในการตอบสนองความต้องการของมนุษย์สามารถจำแนกออกเป็น 5 ระดับ

1. ระดับบุคคล
2. ระดับครอบครัว
3. ระดับกลุ่ม/องค์กร
4. ระดับชุมชน
5. ระดับประเทศ

องค์ประกอบสำคัญของทุนทางสังคม

1. คน
2. สถาบัน
3. วัฒนธรรม
4. องค์ความรู้

ความคงอยู่ของทุนทางสังคมไทย

ทุนทางสังคม หมายถึง ทุนที่เกิดจากความสัมพันธ์ของคนในสังคมไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร ชุมชน รวมถึงเครือข่าย ซึ่งเป็นความรู้ วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่ออันเพื่อนำไปสู่การสร้างความร่วมมือ พัฒนาความรู้ สร้างความไว้วางใจกัน และ ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถบูรณาการทุนทางสังคมที่มีอยู่ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้

ข้อเสนอเชิงนโยบายของการบูรณาการทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

1. กลไกประชารัฐด้านเศรษฐกิจ คือ การตัดสินใจและการกำหนดนโยบายที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจภายในของประเทศ และกระทบถึงความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจอื่น ๆ
2. กลไกประชารัฐด้านการเมือง คือ การกำหนดนโยบายที่มีผลต่อปวงชนในประเทศ ได้แก่ รัฐสภา หรือฝ่ายการเมือง ไม่ว่าจะเป็นผู้แทนจากการเลือกตั้ง แต่งตั้ง หรือแต่งตั้ง หรือแต่งตั้ง
3. กลไกบริหารรัฐกิจหรือภาคราชการ คือ การแปลงนโยบายและทรัพยากรไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและเที่ยงธรรม

หน่วยที่ 15

การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจเกษตรและธุรกิจชุมชนเกษตร

โสตทัศนที่ # 15.1 การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจเกษตร

1. แนวคิดการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจเกษตร

ความหมายของธุรกิจเกษตร

ธุรกิจเกษตร หมายถึง การดำเนินงานทั้งหลายในด้านที่เกี่ยวกับการผลิต การจัดจำหน่าย ปัจจัยการผลิต สินค้าเกษตร กิจกรรมระดับไร่นา การเก็บรักษา การแปรรูป และการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรตลอดจนผลิตผลพลอยได้จากสินค้าเกษตร

บทบาทของธุรกิจเกษตร

1. บทบาทสำคัญต่อชีวิตประจำวัน
2. บทบาทสำคัญต่อความสะอาดสบายของมนุษย์
3. บทบาทต่อตลาดผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ความสำคัญของธุรกิจเกษตร

ธุรกิจเกษตรมีความสำคัญต่อการสนองตอบความต้องการของมนุษย์ช่วยแก้ปัญหาการว่างงาน กระจายแรงงานทำให้เกิดการแข่งขัน ทำให้รัฐบาลมีรายได้จากการเก็บภาษีอากรก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า สร้างความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และช่วยยกระดับค่าครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น นำไปสู่การพัฒนาประเทศในที่สุด การทำธุรกิจเกษตรไปสู่เป้าหมายตามที่ต้องการได้นั้น เกษตรกรจำเป็นต้องศึกษาถึงปัจจัยภายในและภายนอก สภาวะแวดล้อมภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจเกษตร รวมถึงต้องศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องทางธุรกิจซึ่งจะมีอิทธิพลและมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการทำธุรกิจด้วย

โครงสร้างของธุรกิจเกษตร

1. ระบบย่อยปัจจัยการผลิตสินค้าเกษตร
2. ระบบย่อยการผลิตสินค้าเกษตร
3. ระบบย่อยการตลาดหรือการจัดหาสินค้าเกษตร
4. ระบบย่อยการแปรรูปสินค้าเกษตร
5. ระบบย่อยการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตร

6. ระบบย่อยการส่งออกสินค้าเกษตร
7. ระบบย่อยสินเชื่อทางการเกษตร

แนวคิดสินเชื่อเพื่อการเกษตรและธุรกิจเกษตร

สินเชื่อเพื่อการเกษตร หมายถึง สถาบันทางการเงินมีนโยบายช่วยเหลือชาวเกษตรกร เป็นการให้กู้แก่เกษตรกรรายบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรหรือกลุ่ม จุดประสงค์ของสินเชื่อเพื่อการเกษตร วงเงินสินเชื่อ หลักประกัน อัตราดอกเบี้ย การจัดบริการแก่เกษตรกร รวมถึงการประสานงานและร่วมกับสถาบันอื่น ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประเภทของเงินกู้
 - 1.1 เงินกู้ระยะสั้น
 - 1.2 เงินกู้ระยะปานกลาง
 - 1.3 เงินกู้ระยะยาว
2. จุดประสงค์ของสินเชื่อเพื่อการเกษตร
3. วงเงินสินเชื่อ
4. หลักประกัน
5. อัตราดอกเบี้ย
6. การจัดบริการแก่เกษตรกร
7. ประสานงานและร่วมกับสถาบันอื่น

สถาบันทางการเงินที่ให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร

1. สินเชื่อโครงการเกษตรก้าวหน้า ธนาคารกรุงเทพ
2. สินเชื่อ Smart Farmer ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)

2. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจเกษตรในทวีปแอฟริกา

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจเกษตรในแอฟริกา

1. การทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้าแก่ผู้ประกอบการค้ารายใหญ่
2. การทำสัญญานำเข้าปุ๋ยจากผู้ส่งออกต่างประเทศกับรัฐบาล
3. การสร้างมีโครงสร้างในการนำเข้าและเก็บรักษาข้าว
4. การลงทุนเทคโนโลยีขั้นสูงสำหรับธุรกิจการเกษตรขนาดใหญ่

3. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจเกษตรในต่างประเทศ

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจเกษตรของประเทศบราซิล

1. การบริหารจัดการความเสี่ยงชนบท โดยการจัดเขตกรรม (zoning)
 - 1.1 โครงการจัดเขตการเพาะปลูกตามความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ
 - 1.2 รับประกันกิจกรรมด้านการเกษตร
 - 1.3 โครงการให้เงินอุดหนุนสำหรับเบี้ยประกันชนบท
 - 1.4 โครงการสินเชื่อชนบท
2. การประกันรายได้เกษตรกร
 - 2.1 การซื้อโดยรัฐบาลกลาง
 - 2.2 การทำสัญญาขายล่วงหน้าแบบมีสิทธิเลือก
 - 2.3 การนำกลับมาซื้อใหม่หรือการส่งต่อ สัญญาขายล่วงหน้าแบบมีสิทธิเลือก
 - 2.4 การทำสัญญาขายล่วงหน้าแบบมีสิทธิเลือกกับภาคเอกชน
 - 2.5 เงินอุดหนุนเพื่อการตลาดของผลผลิต
 - 2.6 เงินอุดหนุนแบบจ่ายตรงแก่เกษตรกร
3. การสนับสนุนเกษตรกรรมครัวเรือนบราซิลให้ความสำคัญกับเกษตรกรรมครัวเรือน
 - 3.1 โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรรมครัวเรือนแห่งชาติ
 - 3.2 การประกันต่าง ๆ
 - 3.2.1 การประกันเพื่อเกษตรกรครัวเรือน
 - 3.2.2 การประกันพืชผล
 - 3.2.3 การประกันราคาแก่เกษตรกรครัวเรือน
 - 3.3 โครงการความช่วยเหลือด้านการตลาดต่าง ๆ
 - 3.3.1 โครงการซื้ออาหารจากเกษตรกรครัวเรือน
 - 3.3.2 โครงการมีอาหารโรงเรียน
 - 3.3.3 โครงการไปโอทีเซลแห่งชาติ

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจเกษตรของราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์

1. การส่งเสริมการลงทุนปลูกพืชในเรือนกระจก
2. การส่งเสริมการพัฒนาการปรับปรุงพันธุ์
3. การส่งเสริมการลงทุนด้านโลจิสติกส์
4. การส่งเสริมให้เกษตรกรลงทุนใช้เครื่องจักรกลการเกษตรแทนแรงงานคนและแรงงานสัตว์
5. การส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการใช้ที่ดิน

6. การส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตจากการใช้สารเคมี
7. การส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันกับตลาด

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจเกษตรของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจเกษตรของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอธิบายได้จากการจัดตั้ง “สถาบันการเงินจุลภาคพัฒนาพาสาลี (สกพพ.)” ซึ่งถือเป็นหนึ่งในตัวอย่างของหน่วยงานทางการเงินที่มีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนสำหรับเกษตรกรของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่มีการดำเนินกิจการเกษตรในลักษณะเชิงธุรกิจ มีการดำเนินการแบบกองทุนหมู่บ้าน ให้บริการด้านสินเชื่อแก่เกษตรกร

ไต่ทักทัศน์ที่ # 15.2 การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจชุมชนเกษตร

1. แนวคิดการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจชุมชนเกษตร

การให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มเกษตรกรในรูปของการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร รวบรวม และแปรรูปผลผลิตที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทั้งในด้านปริมาณและระยะเวลาที่เหมาะสมจะสามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร สมาชิกที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนได้สูงขึ้นและเกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ

วัตถุประสงค์

1. สนับสนุนเงินกู้ยืมให้กับกลุ่มเกษตรกรเฉพาะที่มีมาตรฐาน
2. เพื่อส่งเสริมเกษตรกรให้สามารถจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพและราคายุติธรรม
3. สร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้กับเกษตรกร

เป้าหมาย

สนับสนุนเงินทุนเพื่อเป็นเงินกู้ยืมให้กับกลุ่มเกษตรกรที่ได้มาตรฐาน ใช้เงินกู้หมุนเวียนระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี ในแต่ละรอบการผลิต เมื่อกฎกลุ่มเกษตรกรมีการชำระหนี้เสร็จสิ้น ตามเงื่อนไขหลักเกณฑ์ก็สามารถยื่นขอเงินกู้ใหม่ได้อีกภายในระยะเวลาของโครงการเพื่อใช้หมุนเวียนต่อไป

ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี นับแต่วันที่กรมส่งเสริมสหกรณ์เบิกเงินทุนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ปี 2559–2564)

งบประมาณ

1. เงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ย
2. เงินจ่ายขาดจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร

การบริหารโครงการ

คณะกรรมการบริหารโครงการฯ มี 3 คณะ ดังนี้

1. คณะกรรมการบริหารโครงการฯ ระดับกรมฯ
 - 1.1 ข้าราชการในสังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์
 - 1.2 ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
 - 1.3 ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร
2. คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ระดับจังหวัด
 - 2.1 ข้าราชการในสำนักงานสหกรณ์จังหวัด
 - 2.2 ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
 - 2.3 ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร
3. คณะทำงานเพื่อการหารือและให้ข้อเสนอแนะ
 - 3.1 ข้าราชการในสังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์
 - 3.2 ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
 - 3.3 ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร

แผนการเบิกจ่ายเงินและคืนเงินโครงการ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้จัดทำแผนเบิกจ่ายเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเพื่อนำมาให้กลุ่มเกษตรกรกู้โดยปลอดดอกเบี้ย ตามระยะเวลาที่กำหนด และนำเงินที่ได้รับชำระหนี้คืนจากกลุ่มเกษตรกรนำไปใช้เป็นเงินกู้ใหม่ หมุนเวียนในปีต่อ ๆ ไป จนครบ 5 ปี จึงส่งคืนกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. กรมส่งเสริมสหกรณ์
2. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัด
3. คณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ

การติดตามประเมินผล

1. รายงานผลตามแผนงานค่าใช้จ่ายในการเบิกจ่าย ตามหน้าที่และความรับผิดชอบ
2. รายงานผลการจ่ายเงินกู้และการรับชำระหนี้ต่อกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นประจำทุกเดือน
3. กรมส่งเสริมสหกรณ์สรุปรายงานเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประจำทุกไตรมาส
4. ส่งเจ้าหน้าที่ออกไปให้คำแนะนำในการ จัดทำโครงการ ร่วมประชุมคณะกรรมการของกลุ่มเกษตรกร ติดตามผลใช้เงินกู้ ตรวจสอบวัตถุประสงค์ และติดตามเร่งรัดหนี้ของกลุ่มเกษตรกรเป็นประจำทุกเดือน
5. สรุปการดำเนินงานของโครงการเสนอกองบริหารงานกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเมื่อสิ้นสุดโครงการ
6. กำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเป็นที่ปรึกษาเพื่อรายงานผลให้กองทุนสงเคราะห์เกษตรกรทราบเป็นระยะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. กลุ่มเกษตรกรมีเงินทุนในการพัฒนาศักยภาพในการดำเนินธุรกิจได้อย่างกว้างขวาง
2. สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีเงินทุนพอในการประกอบอาชีพการเกษตร
3. กลุ่มเกษตรกรสามารถขยายตลาดจำหน่ายผลิตผลได้เพิ่มขึ้น
4. กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมให้ดำเนินธุรกิจครบวงจรไม่ต่ำกว่า 2 ธุรกิจต่อกลุ่ม
5. กลุ่มเกษตรกรมีฐานะการเงินมั่นคง มีทรัพย์สิน มีความเข้มแข็ง สามารถช่วยเหลือตนเองได้

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

1. กลุ่มเกษตรกรสามารถทำธุรกิจเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 2 ธุรกิจ
2. กลุ่มเกษตรกรสามารถส่งชำระหนี้คืนได้ตามกำหนด ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 98
3. กลุ่มเกษตรกรมีเงินทุนภายในเพิ่มขึ้นในภาพรวม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ในแต่ละปี

2. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจชุมชนเกษตรในระดับประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจชุมชน

ธุรกิจชุมชนเป็นกิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจกรรมและช่วยดำเนินงานบางส่วนหรือทั้งหมดโดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการเรียนรู้และการจัดการร่วมกันเพื่อดำเนินการในกิจกรรมการผลิต การแปรรูป การค้าและการบริการที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนได้อย่างสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมชุมชน อันจะนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดีและการพัฒนาที่ยั่งยืน

พอช. กับการพัฒนาและการสนับสนุนขบวนการเศรษฐกิจและทุนชุมชน

พอช. มีแนวทางการสนับสนุนกองทุนนวัตกรรมเพื่อการค้นคว้าและยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชนของพื้นที่/ตำบลในรูปแบบใหม่ในลักษณะที่เป็นการบริหารจัดการทางการเงินแนวใหม่เพื่อการพัฒนาแก้ไขปัญหาหรือบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจและทุนในชุมชน

เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน

เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน คือ การสร้างสังคมเข้มแข็งประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข โดยเริ่มจากกระบวนการวิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจของพื้นที่และนำไปสู่การจัดตั้งกลไกที่มีองค์ประกอบขององค์กรชุมชนร่วมกับท้องถิ่น ท้องที่ เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบเศรษฐกิจและทุนชุมชนที่มั่นคง สามารถนำไปสู่ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองได้

หลักการสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน

1. มุ่งการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบและโครงสร้างของเศรษฐกิจและทุนชุมชนท้องถิ่น
2. การทำงานตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลและข้อเท็จจริง
3. วิธีการและกิจกรรมปรับให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่
4. ชุมชนท้องถิ่นเป็นแกนหลักและสร้างความร่วมมือกับภาคีทุกภาคส่วน
5. การขับเคลื่อนงานต้องสร้างอุดมการณ์ขบวนการกระบวนการจัดการความรู้เพื่อเดินทางไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น
6. การมีส่วนร่วมและสำนึกการเป็นเจ้าของการเปลี่ยนแปลงของคนในชุมชนท้องถิ่น
7. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในทุกกระบวนการการทำงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนาและสนับสนุนขบวนการเศรษฐกิจและทุนชุมชน

1. เชื่อมโยงผู้นำผู้ก่อการดี
2. รวบรวม สํารวจข้อมูลที่จะมีในพื้นที่/ตำบล
3. วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน
4. ปฏิบัติการตามแผน
5. ประเมินผลความสำเร็จตามเป้าหมายและแผนงาน
6. ขยายผลและให้ความรู้แก่พื้นที่อื่น ๆ
7. ยกระดับจากปฏิบัติการในพื้นที่รูปธรรมสู่การผลักดัน/พัฒนานโยบาย

ลักษณะของชุมชนท้องถิ่นที่มีการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและทุนชุมชน

1. มีกระบวนการสำรวจข้อมูลและวิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจของพื้นที่
2. มีการตั้งเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชนและตัวชี้วัดความสำเร็จ
3. มีการจัดกลไกรับผิดชอบการขับเคลื่อน
4. มีการเชื่อมโยงความร่วมมือกับภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง
5. มีการดำเนินการตามแผนเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ
6. มีเวทีเรียนรู้สรุปบทเรียนจัดการความรู้
7. มีผลการเปลี่ยนแปลงจากการทำงานตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม
8. มีการยกระดับขยายผลเชิงพื้นที่และนโยบาย

สถานการณ์งานเศรษฐกิจและทุนชุมชนในปัจจุบัน

ปัจจัยภายในชุมชน

1. ระบบเศรษฐกิจครัวเรือน
2. ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนราคาถูกลงได้
3. ทรัพยากรธรรมชาติดิน น้ำ ป่า ถูกทำลาย และเสื่อมโทรม
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ราชการส่วนภูมิภาคไม่ให้ความสำคัญ
5. องค์กรชุมชนไม่เข้าใจโครงสร้างระบบเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นของตนขาดความรู้ความสามารถ

ปัจจัยภายนอกชุมชน

1. รัฐไม่มีทิศทางนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในระดับโครงสร้างที่นำไปสู่ความยั่งยืน
2. รัฐสร้างระบบคิดให้ประชาชนพึ่งพาภายนอกและทำลายระบบเศรษฐกิจชุมชนในระยะยาว
3. ระบบเศรษฐกิจกระแสหลักและทุนขนาดใหญ่ทำลายระบบเศรษฐกิจและทุนชุมชน
4. ภาคธุรกิจเอกชนยังให้ความสนใจและมีบทบาทน้อย
5. ระบบการศึกษาของรัฐทำให้นักเรียนดูถูกรากเหง้าของตนเองและท้องถิ่นฐาน
6. การเมืองท้องถิ่นที่มีการผูกขาดการมีอำนาจทางการเมืองกับอำนาจเศรษฐกิจ
7. การแปรความหรือนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้กับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไม่ถูกต้อง
8. หน่วยงานส่งเสริมจากภาครัฐไม่มีความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ
9. ในอนาคต AEC จะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจชุมชนอย่างมาก
10. ระบบการจัดการตลาดของภาคธุรกิจไม่สอดคล้องกับระบบการตลาดของชุมชน
11. ผลกระทบนโยบายจากภาครัฐที่เน้นเรื่องการเงินมากกว่าความยั่งยืน

เป้าหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน

1. องค์กรชุมชนมีความสามารถในการวิเคราะห์โครงสร้างทางเศรษฐกิจ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาและบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจชุมชนได้สอดคล้องกับสภาพความจริงของพื้นที่ทำให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันได้
2. ชุมชนท้องถิ่นมีระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็งสามารถรองรับประชาชนในพื้นที่ให้อยู่ในชุมชนไม่ย้ายถิ่นเข้าสู่เมืองใหญ่
3. ภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศเติบโตจากฐานราก กระจายการเติบโต และกระจายความเสี่ยงมีความมั่นคงต่อรองกับต่างประเทศได้
4. ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และคนจนกับคนรวย

แนวทางการขับเคลื่อนเพื่อบรรลุเป้าหมายและยุทธศาสตร์

1. เป้าหมายสำคัญ
2. หลักการสำคัญ
3. ขั้นตอนการพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน
4. สาระของเศรษฐกิจชุมชนที่ต้องพัฒนา
5. การจัดกลไก
6. มาตรการทางนโยบาย
7. การบูรณาการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

3. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนากิจการทุนเพื่อธุรกิจชุมชนเกษตรในต่างประเทศ

การส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรของอิสราเอล

1. การพัฒนากิจการเกษตร
2. การส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร
 - 2.1 การใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในการผลิต
 - 2.2 การดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพแบบมืออาชีพ
 - 2.3 การจัดทีมผู้เชี่ยวชาญหลาย ๆ ด้านไปให้คำแนะนำในพื้นที่
 - 2.4 การมีห้องปฏิบัติการเพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำในการใช้เทคโนโลยีให้ถูกต้อง
 - 2.5 การใช้วิธีการส่งเสริมให้สอดคล้องกับพื้นฐานที่แตกต่างของเกษตรกร
3. การนำมาประยุกต์ในการส่งเสริมและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของเครือรัฐออสเตรเลีย

1. การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
 - 1.1 นโยบายการเกษตร
 - 1.2 นโยบายการส่งเสริมการเกษตร
2. การนำมาประยุกต์ในการส่งเสริมและพัฒนาางานส่งเสริมการเกษตร
 - 2.1 งานวิจัยการเกษตร
 - 2.2 การส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม
 - 2.3 การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารแบบอิเล็กทรอนิกส์

การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของประเทศนิวซีแลนด์

1. การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
 - 1.1 ใช้ระบบสหกรณ์ในการควบคุมคุณภาพการผลิตและราคาผลผลิต
 - 1.2 การสนับสนุนการส่งเสริมการเพาะปลูกควบคู่ไปกับการเลี้ยงสัตว์
 - 1.3 การพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน
 - 1.4 การจัดทำเครือข่ายข้อมูลทางการเกษตร
 - 1.5 การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรให้สอดคล้องกับภูมิอากาศ
 - 1.6 การใช้สื่อกระจายเสียงวิทยุและโทรทัศน์
2. การนำมาประยุกต์ในการส่งเสริมและพัฒนาางานส่งเสริมการเกษตร
 - 2.1 การใช้ระบบสหกรณ์
 - 2.2 การจัดทำฐานข้อมูลการเกษตร
 - 2.3 การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรให้สอดคล้องกับภูมิอากาศ
 - 2.4 การใช้สื่อกระจายเสียงวิทยุและโทรทัศน์

การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของสาธารณรัฐหมู่เกาะฟีจี

1. การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

ฟีจีมีประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศคู่ค้าที่ใหญ่ที่สุด ดังนั้นภาพรวมของโครงสร้างการผลิตภายในประเทศจึงเกี่ยวข้องกับการตอบสนองความต้องการตลาดของผู้บริโภค อุตสาหกรรมการเกษตรจึงมีความสำคัญที่จะเน้นให้ฟีจีเพาะปลูกพืชเกษตรกรรมพื้นฐาน เพื่อใช้ในกระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมของประเทศออสเตรเลีย การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรจึงมีความสำคัญที่กระทรวงอุตสาหกรรมขั้นปฐมของฟีจีวางแผนดำเนินการเพิ่มผลผลิตให้มีสินค้าส่งออกให้มากที่สุด

2. การนำมาประยุกต์ในการส่งเสริมและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

การส่งเสริมการเกษตรของพิจำเนินการโดยนักส่งเสริมการเกษตรในการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรโดยวิธีการส่งเสริมแบบเป็นรายบุคคลและแบบกลุ่มเกษตรกร ระบบการส่งเสริมการเกษตรเน้นความเฉพาะเจาะจงและการแบ่งเขตพื้นที่และสนับสนุนเกษตรกรในการผลิตพืชผลที่มีคุณภาพและสามารถส่งออกต่างประเทศได้

4. กรณีตัวอย่างการจัดการทุนเพื่อธุรกิจชุมชนเกษตร

บริษัท สวนเงินมีมา จำกัด

บริษัท สวนเงินมีมา จำกัด จัดตั้งขึ้นเพราะเจตนารมณ์ที่คิดว่าธุรกิจส่วนใหญ่ที่ผ่านมาจะมีเป้าหมายแสวงหากำไรสูงสุดโดยไม่ได้คำนึงถึงสังคม ในขณะที่องค์การเอกชนมีเป้าหมายแก้ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก แต่กลับต้องอาศัยเงินทุนผ่านการบริจาคซึ่งไม่มีความมั่นคงแน่นอน

วัลลภา แวน วิลเลียนส์วาร์ด ต้องการเชื่อมจุดแข็งขององค์การพัฒนาเอกชนและธุรกิจเข้าด้วยกันเพื่อสร้างกิจการเพื่อสังคม จึงก่อตั้งบริษัท สวนเงินมีมา จำกัด ขึ้นในปี 2544 เพื่อดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจควบคู่ไปกับกิจกรรมทางสังคมโดยมีผู้ถือหุ้นจากทั้งองค์การด้านสังคมและนักธุรกิจที่เชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์ ใส่ใจปัญหาสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม

บริษัท เขาค้อทะเลภู จำกัด

จากปัญหานายทุนบุกรุกพื้นที่ป่าของจังหวัดเพชรบูรณ์ นายทุนที่ดินมักจะนำพื้นที่เหล่านั้นไปทำรีสอร์ทหรือสนาม กอล์ฟ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติ แต่ความตั้งใจของ สนธิ ชมดี ก็กับการสร้างรีสอร์ทเขาค้อทะเลภูนั้นต่างออกไป เขาก่อตั้งรีสอร์ทแห่งนี้ในปี 2530 เพื่อต้องการพลิกพื้นที่ดินอันแห้งแล้งให้กลายเป็นพื้นที่สีเขียวด้วยการปลูกต้นไม้และสมุนไพรนานาพันธุ์ และตั้งใจที่จะทำให้รีสอร์ทแห่งนี้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยตั้งปณิธานว่าจะมีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีอาหารที่ดี มีกายและใจที่ดี มีกิจกรรมที่ดี และมีรากฐานภูมิปัญญาไทยที่ดี จึงเลือกทำการเกษตรแบบปราศจากสารเคมี ต่อมาเริ่มทำสินค้าเกษตรแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตร ปัจจุบันพื้นที่ของเขาค้อทะเลภู ประกอบด้วย รีสอร์ท ฟาร์มเกษตรอินทรีย์ สปา และผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปเพื่อสุขภาพนานาชาติ ดำเนินธุรกิจภายใต้คำขวัญ “พึ่งตนเองได้ค้าขายเป็น โดดเด่นเพื่อสังคม”

สหกรณ์กรีนเนท

ภาคการเกษตรของไทยประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นหนี้เพราะต้องกู้เงินไปลงทุนซื้อปัจจัยการผลิต “วิฑูรย์ ปัญญากุล” และเพื่อน ๆ เล็งเห็นว่าการทำเกษตรระบบอินทรีย์เป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหาดังกล่าว จึงร่วมกันก่อตั้ง “ร้านสหกรณ์อาหารธรรมชาติ จำกัด”

เพื่อช่วยจัดการด้านการตลาดให้กับกลุ่มชาวบ้าน ต่อมาขยายกิจการให้ครอบคลุมเกษตรกรอินทรีย์จึงเปลี่ยนชื่อเป็น “สหกรณ์กรีนเนท จำกัด” สหกรณ์กรีนเนท ดำเนินกิจการร่วมกับ “มูลนิธิสายใยแผ่นดิน” โดยมูลนิธิสายใยแผ่นดิน ดูแลด้านการส่งเสริมการเกษตร พัฒนาระบบการเรียนรู้อด้านเทคโนโลยีเพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมแก่เกษตรกร หลังจากนั้นเมื่อได้ผลผลิตสหกรณ์กรีนเนทจะทำหน้าที่ด้านการตลาด เชื่อมประสานระหว่างเกษตรกรในเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก กลุ่มธุรกิจชุมชน และผู้บริโภค ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันเป็นธุรกิจชุมชนเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์เกษตรซึ่งสหกรณ์กรีนเนทถือเป็นผู้บุกเบิกตลาดเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยเลยทีเดียว

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

องค์การอนามัยโลกให้ความสำคัญและมีนโยบายส่งเสริมให้ชุมชนใช้สมุนไพรที่มีในท้องถิ่นสำหรับการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน กระทรวงสาธารณสุขรับนโยบายนี้มาดำเนินการส่งผลให้โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี หันมาส่งเสริมการใช้สมุนไพรมากขึ้น โดยมี “ภญ.ดร.สุภาภรณ์ ปิติพร” เป็นผู้บุกเบิกในการเข้าไปเรียนรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิมของไทย กระทั่งสามารถวิจัย ผลิตยาจากสมุนไพร และจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้

โรงเรียนชาวนาและมูลนิธิข้าวขวัญ

ชาวนาไทยจะประสบปัญหามากมายทั้งด้านการผลิต การตลาด การบริโภค ฯลฯ ทำให้มีฐานะตกต่ำ มีหนี้สินล้นพ้นตัว จนลูกหลานชาวนาส่วนใหญ่ไม่ต้องการสืบทอดอาชีพชาวนาอีกต่อไป ซึ่งปัญหาของชาวนาเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขให้สำเร็จเพราะชาวนามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง มูลนิธิข้าวขวัญ นำทีมโดยผู้อำนวยการมูลนิธิ “เดชา ศิริภัทร” ได้ก่อตั้งและทำงานด้านข้าวและชาวนามาตั้งแต่ปี 2532 ช่วง 20 ปีที่ผ่านมา มูลนิธิข้าวขวัญประสบความสำเร็จในการพัฒนาระบบการปลูกข้าวที่ให้ผลผลิตสูง ต้นทุนต่ำ แรงงานน้อย ด้านทานโรคแมลง และสิ่งแวดล้อมโดยปลอดสารเคมีทุกชนิด